ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДЫЕ ШЭНЖЭЛЭН АШАГЛАХА ШЭНЭ АРГА БОЛОМЖО-
[У]ДЫЕ ОЛОҺОН СОВЕТ ЭРДЭМТЭДТЭ, КОНСТРУКТОРНУУДТА, ИНЖЕНЕРНУУДТЭ,
[Т]ЕХНИГҮҮДТЭ, ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ АЛДАР СОЛО!
ШЭН ГАБЬЯАТА СОВЕТ КОСМОНАВТНУУДТА АЛДАР СОЛО!

(КПСС-эй ЦК-гай уряануудһаа)

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 98 (13415)
1971 оной апрелиин 25, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

«Салют» ниидэһээр

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР. (ТАСС). ...а дүтын замбуулинай замда энэ оной апрелиин ...гаргагдаһан «Салют» станци ниидэлгэеэ үргэлжэ-...ээр. Апрелиин 23-да Москвагай сагаар 6 часта тэ-...нци газарые 66-дахяа тойробо.

(ТАСС).

„СОЮЗ-10“ ГЭЖЭ ОНГОСЫН ГАЗАРЫЕ ТОЙРОН НИИДЭЛГЭ

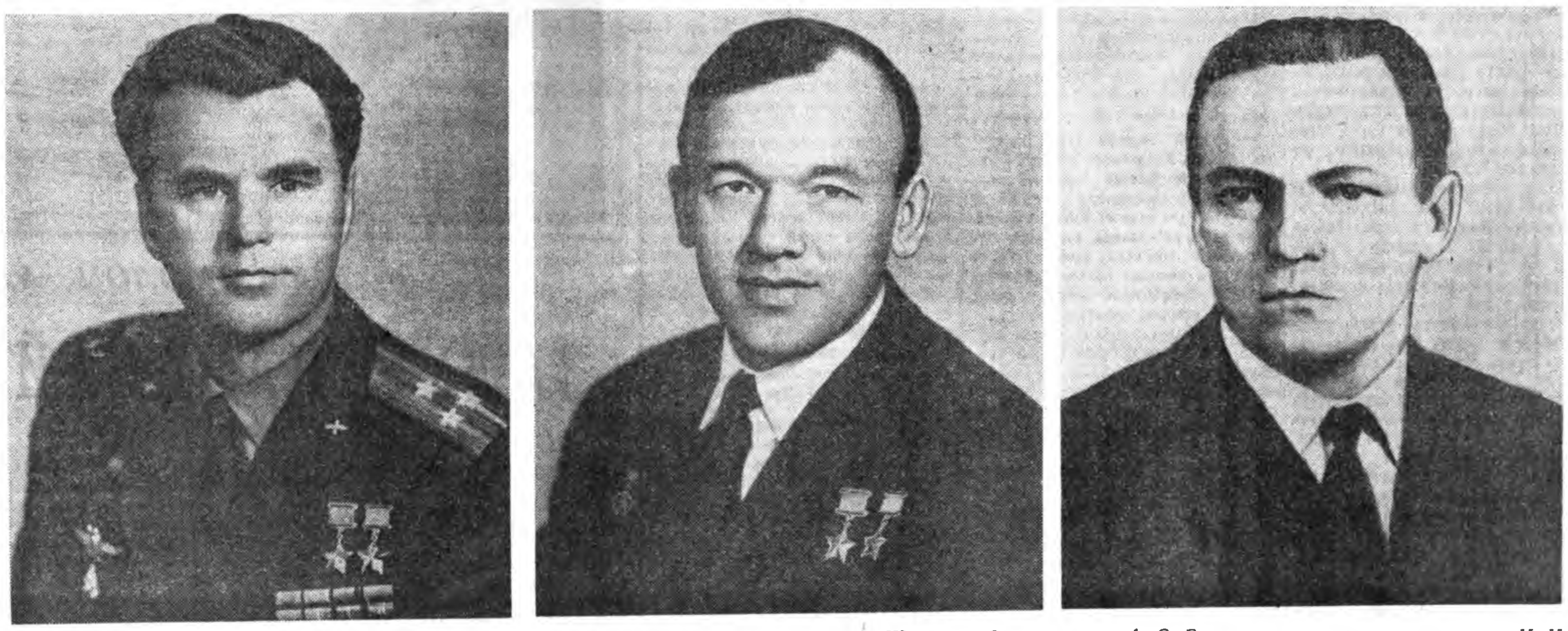
НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР. (ТАСС). ...иин 23-да Москвагай сагаар 12 час багта «Союз-... гэжэ онгосо газарта дүтын замбуулинай харгыгаар ...е зургаа дахин тойробо.

...огоор хөөрэлдэхэдөө, замбуулинай ниидэлгэдэ ...н экипаж яһала таараад, ниидэлгынгээ програм-...үргэжэ оробо гэжэ онгосын командир Владимир ...андрович Шаталов газарта дамжуулаа һэн. Кос-...тнууд онгосоёо уридшалан хараалагдаһан харгы ...залаһан, научна туршалгануудые, ажаглалга бэе-...эн байнад. Дэлхэйе хоёрдохёо тойрожо ябахадаа, ...эйнгөө эдеэ бариба.

...А. Шаталовай һудалай сохисо—минутын 68, А. С. ...еевэйхи—64, Н. Н. Рукавишниковайхи—64 байба. ...а соо тэдэнэр тус бүри 15, 19, 14 дахин амилдаг...

...госын таһалганууд соохи агаарай хэмжээнүүд: ...ратура—Цельсеэр 21 градус, дараса—ртутна стол-...80 миллиметр, агаарай шииг—нормо соогоо. Зам-...най онгосын оньһото түхеэрэлгэ гэмгүй һайнаар ...жэ ябана.

...0 час 50 минутаһаа 20 час 50 минута хүрэтэр «Со-...0» гэжэ онгосо Советскэ Союзай газар дайда дээрэ-...гаргагдахагүй. Атлантиин океанда тамаржа ябаа, ...Р-эй Наукануудай академиин далайн суднанууд ...е сөөнь космонавтнуудтай барисаатай байха юм.

Замбуулинай «Союз-10» гэжэ онгосын экипаж (зүүн гарһаа): командир В. А. Шаталов, борт-инженер А. С. Елисеев, туршалга хэдэг инженер Н. Н. Рукавишников.
ТАСС-ай фотохронико. Фототелеграфаар абтаба.

ЗАМБУУЛИНАЙНГАА ЗАМДА ЗОЛТОЙ ЯБАГТЫ!

...Шаталов, А. С. Елисеев, ...кавишников гэгшэдһээ бү-...экипажай жолоодоһон, «Со-...» онгосын замбуулин ху-...э Союзһаа табигдаһан ...эсэдые, мүн «Салют» гэ-...о станцитай хамта «Со-...» онгосын шэнжэлхы ху-...замбуулинай дайдада хэжэ ...дай мэдээсэлые бүхы со-...о баяртайгаар угтаба.

...ад далита хүбүүдэйнгээ ...баатаршалгаар омогор-...ынгаа хажуугаар, замбуу-...алдаа ехэ амжалта туй-...аа золтой ябахыень үнэн ...хүсэнэ.

...айн һайхан хүсэлтэй бэ-...леграмманууд манай үргэн ...ороной захa хизаар бүри-...шогүй олоор ТАСС-та ...

...г, телеграммануудай за-...урьянгыгаар толилнобди. ...ЕКОВА, «Восток» гэжэ Ха-...обёдолой нэгэдэлэй хүдэл-...КПСС-эй XXIV съездын ...Манай гайхамшагта эрдэм-...инженернүүдэй, эрэлхэг зо-...смонавтнуудай баатаршал-...ай дахин халина.

...ынгээ орёо бэрхэшээлтэй ...дүүргэхэдээ, амжалта туй-... түрэл газартаа амар ...ажа ерэхыень Владимир Шаталовта, Алексей Елисеевтэ, Николай Рукавишниковта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула хүсэ шадалаа бүхыдэнь зорюулхабди гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

А. СВЕТИКОВ, Ново-Липецкэ заводой дүрбэдэхи домнын газовщик: Владимир Александрович Шаталовай замбуулинда түрүүшынхеэ баатаршалга гаргахадань, хүндэтэ доменщик гэжэ тэрэниие нэрлээ һэмди. Владимир Александровичта, тэрэнэй нүхэдтэ халуун баяраа манай бригада хүргэнэ.

ЕСЕНКАН АЛЫМКУЛОВ, Киргизэй ССР-эй Сусамырай машинно-мал ажалай станциин директор: Гурбан космонавтаар жолоодогдоһон «Союз-10» гэжэ онгосын Советскэ Союзһаа замбуулин худар табигдаһан тухай мэдээсэл дали жэгүүртэй юумэдэл, хурдан түргэнөөр Сусамырай хадын бэлшээридэхи хонишодой байрануудаар тараба. Түрэл Москвагайнгаа мэдээсэлые тон анхаралтайгаар шагнажа байбабди. Гурбан баатар хүбүүдэймнай замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ ябаха гээшэнь ехэл гоё байна даа!

Амар мэндэ ниидэжэ, газартаа дорьбоогүй зөөлэнөөр буухыень замбуулинайнгаа баатарнуудта хүсэнэбди.

Замбуулинай илалтада габшагай ажалаараа манай механизаторнууд харюусана. Һая эхилһэн хабарайнгаа тарилгые тон богони болзор соо дүүргэхэ, үндэр баян ургасын бата бэхи һуури тогтоохо гэһэн уялга абанабди.

«ТОМГИПРОСТРАНС» гэжэ проектнэ институдай коллективэй митингдэ хабаадагшада телеграмма: Н. Н. Рукавишниковай залуу наһанайнь ажал, ажаябадал «Томгипротранс» институдай экспедицинүүдтэ эхилһэн байгаа. Тиин тэрэ институдай коллектив замбуулинай замда амжалтатай һайнаар гараһантайнь дашарамдуулан, «Союз-10» гэжэ онгосын экипажые халуунаар амаршална. Газар дээрэ танай эхин гаргаһан харгые замбуулинда нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлжэ байһандатнай омогорхонобди. Ниидэлгынгээ программа амжалтатайгаар дүүргэхыетнай хүсэнэбди.

Н. Н. Рукавишниковай һуралсажа гараһан Москвагай инженерно-физическэ институдай профессорнуудэй, багшанар ба студентнүүдэй митингын амаршалгын телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Союз-10». Космонавт Рукавишниковтэ. Омогорхонобди. Ниидэлгынгээ программа амжалтатайгаар дүүргэхыень онгосын экипажда хүсэнэбди. Москвадаа бусажа ерэхыетнай хүлеэнэбди. МИФИ-дээ уулзатараа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЬАА

Хүнгэн промышленностиин предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадые СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнаха тухай

Продукци үйлэдбэрилгөөр табан жэлэй даабарие амжалтатай дүүргэһэнэйнь түлөө, мүн хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө нимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

Буряадай АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Альцман Клавдия Павловнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын директор байһан.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Ключникова Зинаида Григорьевнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нэхэгшэ.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Беломестнова Екатерина Ивановнае—Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын үйлэдбэриин начальник.

Видутова Валентина Макаровнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нооһо ээрэгшэ.

Калашникова Анна Павловнае — Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын сортировщица.

Рубцова Елена Ивановнае — Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэн.

Селедцова Анна Алексеевнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн.

Семенькова Мария Григорьевнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ахамад экономист.

Шиганов Виталий Ивановичые — Улаан-Үдын ноһоо угаадаг фабрикын директор.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Абрамов Василий Лукичые — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын мастерай туһалагша.

Балжир Любовь Михайловнае—Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын сортировщица.

Говенько Владимир Ивановичые—Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын ахамад инженер байһан, мүнөө Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын директор.

Дамдинова Бальжит Очировнае —Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын сортировщица.

Иванов Иван Калистратовичые—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын токарь.

Калашникова Епистимея Степановнае—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн.

Маринич Антон Григорьевичые —Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын мастерай туһалагша.

Трубачеев Трофим Хундановичые—Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэн.

«ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Панкова Пелагея Яковлевнае—Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын бүлүүр станциин машинист.

Попов Иннокентий Павловичые —Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын слесарь-заһабарилагша.

Сукнева Софья Алексеевнае —Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн.

Хромова Валентина Тимофеевнае—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нэхэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Башинова Ольга Харлампьевнае —Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын сортировщица.

Королёва Любовь Ивановнае — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын нэхэгшэ.

Кудинова Анна Савельевнае—Улаан-Үдын ноoһо угаадаг фабрикын сортировщица.

Потемкин Лука Антиповичые—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын контролёр.

Пыкина Агриппина Степановнае—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын шэрдэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
И. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной апрелиин 5.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ, АГРОТЕХНИКЭ, УРГАСА

Кабанскын совхозой главна агроном И. СТУЛЕВОЙ ХӨӨРӨӨНЬӨӨ

Ороoһо тарая ехээр ургуулжа абаха гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдана. Шэнэ табан жэлдэ гансахан Россин Федераци дотор жэлдээ дунда зэргээр 116 миллион тонно тарая абадаг болохо зорилго табигдана.

Тиимэһээ манай Буряад ороной колхоз, совхозуудшье энээндэ хубитаяа оруулхын тула ойрын жэлнүүдтэ ороoһо тараанай үндэр баян ургаса абахын тула баһал ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй. Илангаяа эхилээд байгша шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгые эрхимээр үнгэргэжэ, бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табиха ёһотойбди.

Манай совхоздо тараан ажал гол һалбарида тоологдодоггүйшье һаа, имагтал ороoһо тарая элбэгээр ургуулжа шадаал һаамнай, мяхан, һүн, үндэгэн ехээр абтаха байна бшуу. Эгээл тиимэһээ ямаршье уларилтай жэлдэ ороoһо тараанай тогтууритай һайн ургаса абадаг болохо хэрэгтэ бидэнэр гол анхаралаа хандуулдаг гээшэбди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай Кабанскын совхоз бүхы тараалангай га бүриһөө дунда зэргээр 17,3 центнер тарая, тиихэдэ гектарай 18 шахуу центнер шэниисэ хуряажа, республика дотороо эгээл баян ургаса абадаг ажахынуудай тоодо оролсоо һэн. «Газараа эрхимээр эдлэдэг бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Колесовско отделениин Владимир Дранкин, Василий Тараканов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд бүришье ехэ ургаса абадаг.

Сэбэр паар үгы аад, хайшан гэжэ иимэ һайн ургаса абана гээшэбта гээд, ондоо аймагуудай таряашад маанадһаа асуудаг юм.

Нээрээшье манда сэбэр паар ехээр хахалха арга үгы, тараанаймнай газар бага. Бүхы 9,9 мянган гектарта ороoһо тарая болон тэжээлэй ургамалнуудые таряад байхадамнай, саада тээнь паар болгохо газар үлэдэггүй юм.

Тиимэ дээрэһээнь, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан, гурба-дүрбэн политой севооборот хэрэглэдэг болообди. Түрүүн горох гү, али горох обёос хоёрые холижо таряад, намар ургасыень хуряамсаараа, паар болгожо хахалнабди. Тиигээд тэндээ хоёр жэл удаагаар шэниисэ тарихадамнай сэбэр паарайхиһаашье дутуугүй ургаса үгэнэ. Юуб гэхэдэ, горох гээшэмнай газарай хүрьһэндэ шухала бодос—азот үгэнэ, үрэжэлыень һайжаруулна бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр, гансахан энээгээр жэл бүри ехэ ургаса абахань бэрхэтэй ааб даа. Тиимэһээ тараанай газарые һайса үтэгжүүлхэ, зүбөөр элдүүрилхэ гэжэ оролдодогбди. Жэшээнь, нёдондо тараанай газарта 830 тонно аммиагай уһа оруулаабди. Тиихэдэ бидэ намарай паар заабол сентябриин 20 болотор хахалжа дүүргэдэгбди.

Энэ жэлдэ гансахан тариалан дээрэ 970 тонно аммиагтай уһан оруулагдаха юм. Тэрэнэйнгээ 470 тонныень асараад, мүнөө газарай хүрьһэндэ оруулжа байнабди. Гадна үшөө аммиагай селитрэ, мочевинэ холёод, 650 га газарта хамта 180 тонно үтэгжүүлгэ оруулаабди. 13,5 мянган тонно наг шэбхэ зөөгдэнхэй.

Байгша ондо шэниисэ тариха 3500 га намар хахалһан паартайбди. Тэрэнээ һаяар борнойлоод, буртаг үбһэ ургаһан газарыень лущильник гү, али культиватораар элдүүрилээд, дулааншаг байгаа һаань, апрелиин 25—27-һоо горох обёос хоёрой холисые тарижа захалхабди. Харин горох, шэниисэеэ апрелиин 28—30-һаа тарижа, майн эхеэр дүүргэдэтбди. Бүхыдөө таригдаха 12,5 мянган центнер үрэһэ хүрэнгэмнай һайн шанартай болгогдожо, гол түлэб нэгэдэхи, хоёрдохи класста хүргэгдэнхэй. Мүнөө тэрэнээ нара, һалхинда гаргажа шанаржуулнабди.

ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАБА

...оной апрелиин 23-да бо-...стной партийна эдэбхи-...танай дүүрэн сасуу, оло-...баадалсалгын оршон бай-...н жэлэй түсэбтэ даабари-...дүүргэлгэдэ элитэ ехэ ам-...лаһанай түлөө гүрэн тү-...нэрэ зэргэдэ, шагнал хай-...эн республикын бүлэг ...дэ тэрэ шагналынь ба-...ба.

...э ехээр шалгарһан хүдэл-...болон хүдөө ажахын тү-...э Ленинэй орден, «Балта ...» гэжэ алтан медаль ба-...гаар Социалис Ажалай Ге-...рэ зэргэ олгогдохо тухай ...Верховно Соведэй Прези-...Указ Буряадай АССР-эй Вер-...ведэй Президиумэй Түрүү-...С. Семенов соносхобо.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** Ленинэй орден, «Балта ба хадуур» гэһэн алтан медаль, Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон грамотатайгаар Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ **Е. В. Иванов,** Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой тракторна бригадын бригадир **П. Ф. Слепнев,** Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан **Н. Л. Тадвашкина,** Хориин аймагай Хориин совхозой ахалагша хонишон **Н. Л. Тогмитова,** Буряадай барилгын управлениин комплексно бригадын бригадир **Б. А. Полторацкий** гэгшэдтэ барюулба.

Иимэ ехэ нэрэ зэргэдэ, дээдын шагнал хайрада хүртэһэн Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа орёогшо **Д. К. Тумуровада** Ленинэй орден, «Балта ба хадуур» гэжэ медаль, Социалис Ажалай Геройн нэрэ олгогдоһыень үнэмшэлһэн грамота КПСС-эй XXIV съездэ хабаадажа байха үедэнь Москвада барюулагдаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ аша габьяатай байһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудаар шагнагдаһан бүлэг нүхэдтэ тэдэ шагналынь эндэ барюулагдаа.

«Бурятжелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй бетонщигуудай бригадир **Д. Ф. Чистяков,** Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын директор байһан **К. П. Альцман** гэгшэд Ленинэй орден, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор Г. **Б. Баиров** Октябриин Революциин орден, КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. И. Воронин,** КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Ф. И. Ченкиров** гэгшэд Ажалай Улаан Тугай орден энгэртээ ялалзуулба.

КПСС-эй XXIV съездын делегат, Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой директор **А. И. Хмелев** Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан байжа, тэрэнь съездэ хабаадалсажа байха үедэнь Москвада барюулагдаа һэн гэжэ мэдээсэбэ.

Ороной дээдэ ехэ хайрада хүртэгшэдэй үмэнэһөө үгэ хэлэһэн Социалис Ажалай Геройнууд Е. В. Иванов, П. Ф. Слепнев түрэл партидаа, засаг түрэдөө гүн сэдьхэлэй ехэ баясхалан хүргөөд, тэрэ ехэ шагналайнь харюуда бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллахабди гэжэ мэдүүлээ.

А. У. Модогоев **үндэр нэ**рэ солодо, дээдэ шагналда хүртэгшэдые халуунаар амаршалаад, хододоо энхэ элүүр, зол жаргалтай ажаһуухыень, үшөө ехэ амжалта туйлахыень юрөөбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелуулхын тулөө

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Республикымнай ажалшад партиин XXIV съездын материалнуудтай танилсажа, тэдэнние гүнзэгыгөөр шудалжа, шэнэ табан жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэхын тула шэнэ арга боломжонуудаа хараалжа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа байна.

Жэшээнь, Кабанскын аймагта ерэхэ жэлнүүдэй турша соо ажахын үйлэдбэриин, хүн зоной һуудал байдалай талаар ехэхэн хүгжэлтэ туйлагдахаар хараалагдана.

Тус аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **М. П. Попов** манай корреспонденттэй һаяхан уулзахадаа, тэдээн тухайдаа хөөрэбэ.

— Съезд тухай съездын шиидхэбэринүүд, Директивэнүүд тухай шэбшэһэн бодолнуудыетнай дуулаха хүсэлэнтэй байнабди.

— Бидэ Байгалай үмэнэ ажаһуубашье, радио, телевидени ба хэблэлэй аша туһаар съездэ хабаадаһан мэтэ байгаабди. Хуралдаанай болохые нюдөөрөө хаража, үгэ хэлэһэн хүн бүхэниие таниха боложо байхада, баһашье урматай даа. Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдые харахада, шагнахада, тиин, ажал капитал хоёрой хоорондохи тэмсэлэй гал дүлэн соогуур түрэл арадуудаа түгэс жаргалта ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ хүтэлжэ ябаһан хүнүүд эдэ ха юм гээд сэдьхэжэ һуухада жэгтэй һонин байгаа. Долорес Ибаррури, Гэс Холл, Ле Зуан, Меир Вильнер болон бусад эрэлхэг коммунистнуудые харахада, зориг нэмэхээр байба.

XXIV съездын гол удхань хүн түрэлтэнэй үеын үедэ эрмэлзэдэг эб найрамдал ажал хоёр тухай байгаа гэжэ аймагай ажалшад мэдэнэ. Энэнь зүб лэ даа. Совет арадай байдал улам һайжаруулха, социалис общество дотор эрдэм, техникын бэелүүлхэ гол ёһонууд тухай, уласхоорондын шахардуу байдал зөөлэрүүлхэ тухай асуудалаар партимнай ээлжээтэ съездээ тобшо программатай ерээ. Юһэдэхи табан жэлэй үедэ хэхэ юумэмнай эли. Директивэнүүдтэй танилсаһан хүн бүхэн мэдэжэ, ойлгожо абаа ёһотой.

— Энээнтэй дашарамдуулан, танай Кабанскын аймагай предприятинуудай, ажахынуудай түсэбүүд тухай хөөрэжэ үгыт.

— Промышленна продукци бүтээн гаргалгые 1970 оной туйлалтатай жэшэхэдэ, цемент үйлэдбэрилгэ 55—60 мянган тонноор, шифер 19—20 миллион үлүүтэйгээр, модо бэлэдхэл—70 мянган кубометрээр, овощой, жэмэсэй консервэнүүдые гаргалга хоёр дахинһаа ехээр нэмэхэ байна. Байгалай модоной баазын хүдэлмэришэд 1973 ондо 1 миллион кубометр хүрэтэр модо ута зандань таллуулха шадалтай болохобди гээ. Клюевскэ леспромхозойхид хоёр жэл соо 125 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаа. Тиихэдэ Бабушкин хотодо—өёдолой фабрика, Байгалай ЛПБ-дэ—муу шанартай модо эдлэл болгохо цех, модо хюреэдэлгын дүрбэн раматай цех Клюевскэ леспромхоздо баригдаха юм. Кабанскдахи овощ буйлуулдаг цехэй 1200 тонно овощ хадагалха газарай барилганууд 1971 ондо, болзорһоо нэгэ жэлээр урид дүүргэгдэхэ. Мүн бусадшье түсэбүүд бии ааб даа. Минии һанахада, эдэ хараалһан хэмжээ ябуулгануудаа урагшатай дүүргэхэ арга боломжо манай аймагта бии. Энээниие үнгэрһэн табан жэлэймнай туйлалтанууд гэршэлнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, промышленна, хүдөө ажахын удха шанартай 20 гаран ехэ барилга хэжэ дүүргээ һэмди. Тэдэнэй тоодо Сэлэнгын ТЭЦ, Кабанскын холбооной шэнэ узел, Байгал-Хударада 1600 толгой гахайн байра, Романовада 3000 толгой, Истоминодо 20 мянган толгой гахайн байранууд ашаглалгада үгтэһэн, 100 километрэй зайда түмэр харгы электрижүүлэгдэһэн, Сэлэнгын ЦКК-гай зарим хуби ашаглагдажа эхилһэн байна. Эдэ, мүн бусадшье барилганууд булта болзорһоо урид хүсэндөө оруулагдаа. Манай хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл ехэ, тиимэһээ табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ найдагдана.

— Танай аймагай түрүү хүнүүдэй нэгэн, Кабанскын совхозой директор А. И. Хмелев Буряадай партийна организациһаа КПСС-эй XXIV съездын делегат болоһон байна. Иимэ ехэ хуралдаанда өөрынгөө түлөөлэгшые эльгээхэ золдо хүртөөхэдөө тус ажахын ехэхэн туйлалтануудтай байһаниинь элитэ. Тэдээн тухайнь хөөрэжэ үгыт.

— Наймадахи табан жэлэй туршада (долоодохи табан жэлэй туйлалтануудтай сасуулбал) хүдөө ажахын продукци абалга 71 процентээр, тэрэ тоодо гахайн ба шубуунай мяха абалга 2,5 дахин, һүн —42,2 процентээр, үндэгэн—34,3 процентээр ехэ болоһон байна. Алексей Иванович Хмелевой хүтэлдэг совхоз нугаһанай мяха 2,5 дахин ехээр тушаадаг болоо. Юһэдэхи табан жэлдэ хүдөөгэй ажалшадай хэхэ, бэелүүлхэ ажал хэрэгүүд бүришье ехэ юм. 190 мянган тонно таряа, 52,4 мянган тонно хартаабха, 10 мянган тонно огородой эдеэ, 32206 тонно мяха, 71430 тонно һү, 17 миллион 500 мянган үндэгэ табан жэл соо абаха түсэбтэйбди. Энээниие туйлахын тула түбхын түрүүн газар ажалаа ашагтай болгохо зорилгоор агрохимиин туйлалтанууд, газар ажал эрхилэлгын түрүү дүй дүршэлнүүд нэбтэрүүлэгдэхэ. Тиихэдээ үрэ гарахагүй, олзо муутай ургамалнуудые орхижо, нютагай байдалда тааараһан ургамал тариха хүдэлмэрее үргэлжэлүүлхэбди. Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэхэбди. Тэжээл элбэг болгохын тула 3000 гектар шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха түсэбтэйбди. Юһэдэхи табан жэл соо гектар бүриһөө дунда зэргээр 18—20 центнер таряа ургуулжа абадаг болохые оролдонобди. Теэд съезд дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд зарим газарта гектар бүриһөө 30 центнер хүрэтэр шэнииэ абадаг болоһоноо мэдүүлнэ. Энэ талаар манай Забайкалиин таряашад гээгдэжэ ябана гээшэ хабди гэжэ һанагдана. Тиимэһээ урдахиһаа хэдэ дахин түргэн дабшасатайгаар ажаллаха болонобди.

— Эдэ түсэбүүдые хүнүүд бэелүүлхэ болоно гээшэ. Тэдэнэй һуудал байдал һайжаруулхын тула юун хэгдэхэб?

— Нээрээшье, һайн мэргэжэлтэдгүйгөөр, үйлэдбэри эмхидхэн хүтэлхэ хүнүүдгүйгөөр юушье туйлахагүймнай мэдээжэ. Тиимэһээ өөрын кадрнуудаар аймагаа түгэс хангаха хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Колхоз, совхоз бүхэнһөө ороной хото городуудта олон хүбүүд, басагад һуража байна. Залуу үетэниие хүдөөдөө үлөөхын тула һургуулинуудта тусхай хүдэлмэри ябуулагдаа. Тэндэ машина, трактор шудалха, таряан ажал, огород эрхилэлгын дадал дүршэл олгохо һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө дунда һургуули дүүргэһэн залуу хүбүүд, басагад аттестадтай хамта хүдөө ажахын элдэб мэргэжэлэй үнэмшэлгэ абана. Тэрэнһээ гадна, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалалгын ямар ехэ аша үрэтэйе мэдэнэ аабди даа. Теэд иимэ хүдэлмэри мүнөө болотор манай аймагта, республика доторнай һанаһанда хүрэмөөр эмхидхэгдээгүй. Минии һанахада, түрүү дүй дүршэл шудалха, дэлгэрүүлхэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ өөрын институт гэхэ юм гү, тиимэ һургуулитай болохоор саг ерээ. Жэшээнь, Бэшүүрэй ба манай аймагай таряашад ажалаа хайшан гээд эмхидхэдэгээ яажа һайн үрэ дүн туйладагаа мэдэлсэнгүй ябаһан зандаал байна бшуу даа. Ямар нэгэн мэргэжэлтын али нэгэн шэнэ үүсхэл гаргаа, түрүү дүй дүршэл туйлаа һаань, тэрэниинь олоной шадабари дары түргэнөөр болгохо ёһотойбди.

Тэрэнэй хажуугаар, хүн зоной һуудал байдал улам һайжаруулха, ниитынгээ ажалда хамаг хүсэ шадалаа дүүрэнээр зорюулха арга олгохоор хүдэлмэри ябуулагдажа үргэлжэлхэ. Манай аймагта 1966—1970 оной турша соо 40 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байранууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэмнай нилээд олон гэр шуу даа. Тэрэнһээ гадна 3400 үхибүүдэй һураха һургуулинууд, 315 үхибүүдэй байха интернадууд, 580 хүүгэдэй хүмүүжүүлэгдэхэ саад, яслинууд, 1290 һууритай клубуүд, соёлой байшангууд, 2 шэнэ кинотеатр, 130 оронтой больница баригдаа. Шэнэ табан жэлдэ ажалшадые гол түлэб гэрэй ажалһаа сүлөөлхэ ябуулга хэхэбди. Тиихэдээ ниитын столовонуудые, эдеэ бэлдэдэг кухнинуудые, саадууд болон яслинуудые олошоруулха, ажахынууд өөһэдынгөө участогуудтай телефоной холбоотой болохо. Хүнүүд сүлөө сагаа өөһэдынгөө дураар хэрэглэхэ, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, сагаа болбосоноор үнгэргэхэ ёһотой бшуу.

Ерээдүймнай, габшагай ажалай, гаһар дабшалтын оршон байдалда үнгэрхэ, тиин манай аймагай ажалшад партиин XXIV съездын баталһан Директивэнүүд болон шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха түсэбтэй.

ЭРШЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАБА

Фоторепортаж

Сэлэнгын совхозой коллектив мүнөө үедэ партиин XXIV съездын шиидхэбэреэр урмашанхай, ажалай шэнэ амжалта туйлахаар эрмэлзэн ажаллана. Ажахын хүдэлмэришэд нютагайнгаа суута һаалишан Долгор Дарижаповна Данзановагай партиингаа съездэ делегат болоһондо урматай.

Мүнөө совхозой тракторно-таряан ажалай бригада болон малай фермэ, гүүртэнүүдэй малшад съездын хараалһан түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Мария Самдановагай даадаг хонишодой бригада малайнгаа үбэлжэлгые, түл абалгын халуун хаһые амжалтатай һайнаар дүүргээ. Абаһан хурьгадаа гарзада оруулхагүйе оролдоно. Мария Самданова болон тэрээнтэй сугтаа ажалладаг Чимит-Цырен, Галина Чойжинимаевтан энэ жэлдэ даажа абаһан 540 эхэ хонидһоо 580 хурьга абажа, уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Бусадшье олон хонишод эрхим һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, Самбу Дамбаевай даадаг бригада 545 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Үбгэ һамган Даши-Самбу, Чимит Тубчиновтан хусануудые харууһалдаг. Тэдэнэр малай үрэжүүлгые һайнаар үнгэргэхын тулада шадалаараа бэлдэжэ байнхай.

Совхозой шубуушан Матрена Матвиевская ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандана. Тэрэ 2000 тахяа харууһалха зуураа, үдэр бүхэндэ 1300 үндэгэ абадаг юм. Шубуушан 160 мянган үндэгэ абаха гэһэн жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ хүсэлтэй.

Ажал дээрэ усалталгаһаа һэргылүүлхэ инженер Тимофей Терентьевич Шишмарев даажа абаһан ажалдаа үнэн сэдьхэлһээ хандадаг байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Тэрэ мүнөө түбэй отделениин группарторгоор хүдэлнэ. 1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүд тушаа совхозойнгоо механизаторнуудай дунда ойлгуулалгын хүдэлмэри ябуулна. Ажалай ... тээхэнэ ходо арба ... рэлдөө үнгэргэдэг юм.

Совхозой хүдэлмэри... табан жэлэй түрүүшын ... сэб-даабари амжалтатайгаар ... гэжэ, түрэл совхозойнгоо ... мико хүгжөөлтэдэ ... оруулхые эрмэлзэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ... бригадын ахалагша ... М. Ч. Самданова. 2. Шубуушан М. Т. Матвиевская. 3. ... эдэбхитэдэй нэгэн, түбэй ... ниин группарторг Т. Т. Шишмарев.

А. ШУЛУНОВ.

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАЙДАЛ

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ХАБА

Ойн баярай жэл түгэсэжэ, шэнэ табан жэл эхилбэ. Наймадахи табан жэлэй дүнгүүдые согсолжо, юһэдэхи табан жэл соо арадайнгаа ажахые бүри саашадань хүгжөөхэ түсэб, зорилгонууд түрэл партиимнай XXIV съездээр табигдаа.

Манай комсомольско эхин организацида хамта зуу гаран комсомолшууд тоологдодог. Эдэмнай һаалишад, механизаторнууд, малшад, нютагай интеллигенци болон колхозой бусад ажалда хүдэлдэг залуу хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд юм. Ажахынгаа харюусалгатай газарта манай комсомолшууд хүдэлэлсэжэ байдаг. Колхозоймнай Энхэ-Талын комсомол-залуушуулай һаалиин фермэ аймаг соогоо суурханхай. Тус фермын һаалишад үбэлэй табан һара соо үнеэн бүриһөө 8?0 килограмм һү һаахын түлөө аймаг соогоо социалис мүрысөө үүсхээд, түрэл партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, үнеэн бүриһөө 850 килограмм һү һаажа, уялгаяа сүм дүүргэнхэй. Шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбөөр эндэхи һаалишад хамта 1200 килограмм һү һааха аад, мартын юһэндэ 1207 килограмм һаажа, энэ түсэбөө баһал бэелүүлбэ. Һаалишад Дулма Зандакова, Зина Раднаева, Бимбацу Дамбаева болон бусад кварталайнгаа түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ.

Механизаторнуудшье баһал оролдолго эрмэлзэл ехэтэйгээр ажалладаг юм. Залуу коммунист Жаргал Ринчинович Хуригановай бригада имагтал комсомол, залуушуулһаа бүридэдэг. Мүнөө энэ бригада үндэр баян ургасын түлөө тэмсэжэ, колхозойнгоо түрүү бригада, коллективүүдэй дунда бата һуурияа эзэлэнхэй. Жаргал Ринчинович өөрөө КПСС-эй XXIV съездын делегадаар һунгагдаа һэн. Мүнөө манай механизаторнууд шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын хабарай тарилгада бэлдэн, трактор, машинануудаа гүйсэд бэлэн болгонхой.

Үндэр бүтээсэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулжа хүдэлһэнэйнгөө түлөө манай комсомолшууд: механизатор Иван Пузырев, һаалишан Бимбацу Дамбаева гэгшэд ВДНХ-да ошохо путёвкоор шагнагдаа һэн.

Хаана хүшэр ушар ушарнаб, тэндэ манай комсомолшууд туһалалсаһан лэ байдаг. Жэшээнь, үнгэрэгшэ намар, таряа хуряалгын үедэ колхозоймнай хоёрдохи отделениин тоог дээрэ таряан ехээр буужа, тэндэхи хүдэлмэришэд ажалдаа диилдэшөөд байба. Тиигэхэдэнь комсомолшууд воскресник үнгэргэжэ, ажалайнгаа һүүлээр ороохо сэбэрлэхэ, хатааха ажалыень бүтээлсээ. Мүн үбэлэй эхиндэ, түрүүшын хүйтэнэй оромсоор, Дагай гэжэ газартахи хониной байра хүсэд дулаалагдаагүй байба. Эндэшье мүн манай комсомолшууд туһалаа һэн.

Оролдосотой һайнаар ажаллахынгаа хажуугаар өөрынгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэ, соёл болон үзэл бодолойнгоо талаар ургаха гээшэ манай комсомолшуудай нангин уялга болонхой. Мүнөө комсомолшууд В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалха теоретическэ семинарта һуралсана. Мүн арба гаран комсомолшууднай институт болон техникумүүдтэ заочноор һуралсадаг юм.

Комсомол-залуушуулай уялга даабаринь гансал һайн ажал, һуралсал бэшэ бшуу. Өөһэдөө һайнаар ажаллаха, һуралсахынгаа хажуугаар комсомолшууд, залуушуул нютагайнгаа зоной, колхозойнгоо ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулалгын хүдэлмэри ябуулдаг. Малай үбэлжэлгын үедэ малшадые соёлой талаар хангаха асуудалаар Онинборскын соёлшодой гаргаһан үүсхэлые комсомолшууд халуунаар дэмжээ һэн. Тиин энэ үбэлжэлгын үедэ тэдэнэр саг үргэлжэ хонишодой отара, малшадай гүүртэнүүд болон холын тосхонуудаар ябажа, лекцинүүдые уншаһан, һонирхолтой концертнүүдые ... Үбэлжэлгын үедэ хорёод ... мэ концертнүүд табигдаһан ... Энэ хэрэгтэ илангаяа ... соёлой байшангай, ... тосхоной клубай дарга ... һайханай бүлгэмүүд эдэб... хабаадалсаа. Колхозоймнай ... делениин клубуудта ... XXIV съездэ зорюулагдаһан ... һайханай харалга үнгэргэгдэжэ ... харуулагдаһан хатар на... шүлэг, хонгёо һайхан дуу... хим һайниие аймагай ... эльгээгдэхээр шэлэгдэһэн ...

Гэхэтэй хамта комсомолшууд ... жэлгын үедэ малшадай ... тэнүүдээр, мастерской ... буудта лекци уншажа, ... малшадые гүрэн түрынгөө, ... рондын байдалай шуха... нуудтай танилсуулдаг байһан ... агитаторнууд-комсомолшууд ... Хүдэриин һургуулиин багша ... да Пестерева, фельдшер ... нова гэгшэд илангаяа ... һайнаар ажаллаа. Тэдэнэр ... таа ажалшадай дунда хорёод ... уншаһан байха юм.

Манай колхозой комсомолшуудай дунда спортивна хүдэлмэри ... шээр ябуулагдадаг юм. ... сёрнууд, барилдаашад, ... нууд аймагайнгаа чемпион ... зэргэдэ хоёрдохи жэлээ ... Олохон спортсменүүд ... суглуулагдамал командатай ... ликын мүрысөөнүүдтэ хабаадаа.

Комсомол, залуушуулай ... хэрэгые колхозоймнай парти... ридажа байдаг. Гансашье ... мой секретарь Борис ... Очиров бэшэ, мүн парткомой ... гэшүүд бидэндэ туһатай ... үгэһэн лэ байдаг. Ямар нэгэн ... далаар тулгардаха болоходоо ... нүхэдэй туһаламжада хүрэдэг. Жэшээнь, манай колхозой ... отделениин тракторна бригадир, КПСС-эй XXIV съездын делегат Жаргал Ринчинович ... вые абаад харая. Ажалша хүн залуушуулай дунда ... мунистын үльгэр жэшээ ... бшуу. Теэд тэрэ гансал ... бригада хараад ябадаггүй, ... гэн асуудалаар ханда... Жаргал Ринчинович хөөрэлдэжэ ... гуулжа үгэдэг заншалтай.

Иигэжэ манай колхозой ... молшууд, залуушуул колхозой ... партийна организациин ... гаар урдаа табигдаһан зорилго ... жалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

И. НАМСАРАЕВ,
Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комсомолой комитедэй секретарь.

ДЕЛЕГАДТАЙ УУЛЗАБА

МАНАЙ АРАД зон түрэл партиингаа XXIV съездын хүдэлмэриие тон анхаралтайгаар адаглажа байгаа. Тиимэһээл мүнөө республикымнай аймагуудай ажахынууд болон промышленна предприятинуудта партиин XXIV съездын делегадууд ажалшадтайгаа уулзажа, съезд тухай, тэрэнэй абаһан шиидхэбэринүүд тухай, тэндэ болоһон уулзалганууд тухай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшангай бага зал соо КПСС-эй XXIV съездын делегат, Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй заводой директор Алексей Родионович Болотовтой уулзалга болобо. Мартын 29-дэ Улаан-Үдэ хотоһоо мордоһонһоо эхилээд, Москва хотодо угтагдаһан, КПСС-эй XXIV съездэ хабаадалсаһан, оронойнгоо ниислэлэй дурасхаалта, гоё һайхан газарнуудаар ябаһан тухайгаа, съездын хүдэлмэри тухай Алексей Родионович суглараг-шадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Һүүлээрнь нүхэр Болотов эндэ сугларагшадай һонирхоһон асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгэбэ. А. Р. Болотовой ажалшадтай хөөрэлдэһые тобшохоноор эндэ толилоебди.

Асуудал: Алексей Родионович, съездын боложо байха үедэ ямар һонирхолтой хүнүүдые хараһан, уулзаһан байнабта?

Харюу: Элитэ хүнүүд харагдаа, олонтойнь хөөрэлдэгдөө ааб даа. Тусхайлбал, хариин оронуудай делегадууд сооһоо Вальтер Ульбрихтые хараһан, тэрэнэй хөөрэхые шагнаһан байнабди. Тэрэ хариин делегадууд сооһоо гансаараал В. И. Ленинтэй нюураараа уулзажа, хөөрэлдэһэн хүн байшоо. Үшөө Советскэ Союзай маршалнууд И. С. Конев, К. С. Москаленко гэгшэдтэй золгожо хөөрэлдэһэн байнаб. Энэ юугээрээ намда һонирхолтойб гэхэдэ, би Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда тэдэнэй командовани доро дайлалдаһан сэрэгшэ байгаа бшууб.

Асуудал: Ондоо гүрэнүүдэй делегадуудай өөрынгөө хэлэн дээрэ үгэ хэлэхэдэ, яажа ойлгодог байгаабта?

Харюу: Ямаршье гүрэнэй делегадуудай түрэл хэлэн дээрээ үгэ хэлэхэдэнь, бидэ ород хэлэн дээрэ шагнадаг байгаабди. Теэд олонхи делегадууд ород хэлэ мэдэхэ байна. Жэшээнь, Монголой Арадай-Революционно партиин делегациие толгойлогшо Цеденбал бүхы үгэеэ сэбэр ород хэлэн дээрэ хэлэһэн байна. Мүн Сириин, Чилиин, Израилиин, Польшын делегацинуудые толгойлогшод амаршалгынгаа ехэнхи хубиие ородоор хэлээ. Эндэл совет поэт Владимир Маяковскиин хэлэһэн: «...Ленинэй хэлэдэг хэлэн байһандань, ород хэлэ шудалха һэм...» — гэһэн үгэнүүд һанагдаха юм.

Асуудал: Та хари гүрэнэй журналистнуудтай уулзаа гүт? Ямар асуудал тэдэниие һонирхуулнаб?

Харюу: Намда тиимэ уулзалга тохёолдоогүй.

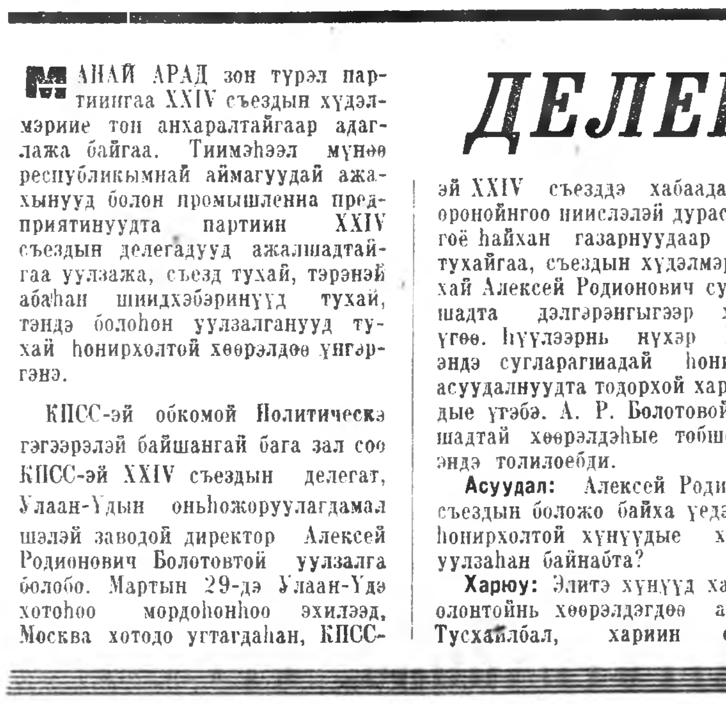
Асуудал: Делегадуудые культурна талаар хангалга ямар байгааб?

Харюу: Һайн. Бидэниие театр, кино, циркдэ уриһан байна. Би, жэшээнь, Юрий Никулинай наадахые ехэ һонирхон хարааб. Мүн «Сүлөөлэлгэ» гэһэн киноэпопейн гурбадахи серие хаража, тэрэниие табигша режиссер Юрий Николаевич Озеровтой һонирхолтой хөөрэлдөө хэһэн байнабди. Баһа Лужникидэхи спортын Ленинэй нэрэмжэтэ ордон ошообди. Тэндэ гимнастикаар оло дахин дэлхэйн чемпион болоһон, СССР-эй спортын габьяата мастер Лариса Латынинатай уулзаа һэмди.

Асуудал: Алексей Родионович, энэ XXIV съезд танда, өөртэтнай, манай делегацида үшөө ямар онсо шэнжэтэйгээр үнгэрөөб?

Харюу: Республикымнай партийна организацида энэ XXIV съезд онсо удхатайгаар үнгэрөө. Юуб гэхэдэ, манай областной партийна организациин түүхэдэ түрүүшынхеэ манай обкомой нэгэдэхи секретарь Андрей Урупхеевич Модогоев партиин Центральна Комитедэй гэшүүнээр һунгагдаа. Энэ хадаа парти, правительствымнай манай коммунистнуудта угаа ехэ этигэл найдабари үзүүлһыень гэршэлнэ бшуу. Харин би өөрөө иигэжэ оронойнгоо коммунистнуудай ехэ хуралдаанда хабаадаһандаа аргагүй ехэ баяртайб. Иимэ ехэ золдо хүртөөһэндэнь республикынгаа коммунистнуудта, партиингаа областной комитедтэ үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэн ябанаб.

Д. ДАШИЕВ,
манай корр.

Камчатска область. Паратунка мүрэнэй эрье шадар хэды ехэ хүйтэн байдагшье һаань, эндэ уһаниинь хүрэдэггүй юм. Эндэхи газар дорохи халуун уһые арадай ажахыда хэрэглэхын тула ехэ юумэн хэгдэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Камчаткада баригдаһан теплицын комбинат.

ТАСС-ай фотохронико.

АНХАРДАГГҮЙ БАЙҺАНАЙ ХОЙШОЛОН

Алмаха, арьбалха, хинаха

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй гэшүүн, коммунист Дагба Доржиевич Очировай «Зөөри эзэтэй, мүнгэн тоотой» гэһэн статьягаар «Буряад үнэн» газетэмнай өөрынгөө хуудаһануудта «Алмаха, арьбалха, хинаха» гэһэн ниитэ гаршаг доро үргэн ехэ хөөрэлдөө эмхидхэхэдээ, һайн үүсхэл гаргаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Би нүхэр Очировай статьяе ехэтэ һонирхон уншаад, энээгээр фермынгээ һаалишадай дунда хөөрэлдөө хээб.

Манай һаалишад тус статья дотор табигдаһан асуудалнуудые бултыень дэмжэнэ. Энээн тушаа олон зоной хабаадалгатай шанга хөөрэлдөө гаргаһаниинь ехэл һайн гэжэ мэдүүлнэд. Тиимэһээ би энэ статья соогоо өөрынгөө, тиихэдэ хамта ажалладаг нүхэдэйнгөө зүгһөө хэлэгдэхэ зарим тэды һанамжа, дурадхалнуудые бэшэхэ гээд шиидэбэб.

Түрүүн өөһэдынгөө ажалладаг фермэ тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни. Найман жэлэй саада тээ Пензинскэ областьһоо симментал үүлтэрэй 120 тугал совхознай худалдажа абаһан юм. Тэдэ тугалнууд манда үгтэжэ, саашадаа аймаг соогоо үүлтэртэ, һаалиин түрүүшын фермэтэй болоо һэмди. Фермымнай коллектив Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ болонхой юм. 1966 ондо түрүүшынхеэ тугаллаһан үүлтэртэ үнеэн бүриһөө 1936 килограмм, 1968 ондо—2634, 1969 ондо — 2900, үнгэрэгшэ жэлдэ 2498 килограмм һүн һаагдаа. Тиимэһээ үнгэрһэн жэлдэ һаалимнай юундэ иитэрээ гэнтэ доошолооб гэһэн асуудал гарана.

Түрүүшын жэлнүүдтэ совхознай Суулгада хамаатай байгаа. Тиигээд эндэхи ажахын хүтэлбэрилэгшэд манай фермэдэ анхаралаа ехээр хандуулдаг, али бүхы туһаламжа үзүүлдэг байһан гээшэ. Үүлтэр һайжаруулха талаар шье оролдолго гаргадаг һэн. Харин һүүлэй үедэ, илангаяа үнгэрэгшэ жэлдэ «Авангард» совхозоймнай дирекци, партком болон зоотехнинарна мэргэжэлтэд фермымнай ажал хүдэлмэри, үүлтэр һайжаруулха асуудалда анхаралаа мүртэйгөөр табяагүй, манай эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандажа захалһан юм. Эгээл энээнһээ уламжалан, һаалимнай жэл соо үнеэн бүриһөө ахар 402 килограммаар доошолһон байна. Тиигэжэ һү һааха жэлэйнгээ даабари нёдондо мини 84,5 процентдэ хүргөөбди.

Фермымнай байра байдалшье хуушараа. Хүшэр хүндэ хүдэлмэри гараар хэгдэнэ. Наг шэбхэ гаргаха транспортерһоо бэшэ ондоо оньһожоруулга үгы. Үнгэрэгшэ зун манда 30 гектар газар үгэһэн юм. Тэрээн дээрээ обёос, ешмээнэй холисо тарижа, ногоон тэжээлтэй болобобди гэжэ ехэтэ баярлаһан байгаабди. Теэд тэндэ ургаһан ургаса манда хүртэнгүй һалашоо. Ушарынь хадаа үмсын малһаа эхилээд, хамтын хонид хүрэтэрөө тус поли дээрэмнай бэлшээгдээ. Зун, намарай һаранuудта үнеэд нэмэлтэ тэжээлгүй байһанһаа һаалимнай үдэр бүри 2—3 центнерээр доошолһон юм. Эдэ бүгэдые урда тээнь байһан совхозой директор М. Р. Батышев, парткомой секретарь И. А. Яньков гэгшэд һайн мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абаагүй.

Малай үүлтэр һайжаруулха тушаа тогтобол иимэ. Урдань бидэ тугалнуудаа фермэдээ томо болгодог байгаабди. Эгээн һайн эмэ тугалнуудаа илгажа, үнеэн болгохо гэһэн зорилго урдаа табидаг һэмди. Харин мүнөө тугалнууд Подлопаткада абаашагдана. Тэндэ ондоо тугалнуудтай хамтаржа, үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энэмнай ниитын хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ябадал болоно бэшэ гү? Эдэ бүхы дутагдалнуудые хайшан гээд усадхахаб гэһэн асуудалда манай фермынхид ниигэжэ харюусана.

Аймаг соо ганса үүлтэртэ фермэ һэн тулань, байра байдалыень шэнээр һэльбэн заһабарилха, бүхыдэнь оньһожоруулха. Хёлго мүрэнэй захаархи шугы бургааһатай 80 гектар талмай таһалжа үгэхэ. Тэрэ участогые манай фермэдэ үгөө һаань, бидэ бүлүүр станци тодхоод, Хёлго мүрэнһөө өөһэдөө уһалха, ургасыень дээшэлүүлхэбди.

Фермымнай коллектив эбтэй эетэйгээр ажалладаг. Хүн бүхэн өөрынгөө зорилгодо харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Фермэмнай ажахын тоосоондо оронхой. Тиимэһээ манда даалгагдажа үгтэһэн ажалдаа эзэн ёһоор хандадагбди. Һунэй шанарай түлөө хүн бүхэн харюусалгатай. Жэлэй туршада муу шанартай нэгэшье центнер һүн тушаагдаагүй. Хэдышье хүшэр байдалтай байбашье, абаһан уялгаяа дүүргэхые һаалишан бүхэмнай оролдодог. Бидэнэй дунда эрхим һаалишад олон. Жэшээлбэл, үнинэй һаалишан Ц-Д. Улзытуева, Ц. Гыденова, М. Митыпова, Т. Грецкова, Б. Ломбоева болон бусад үнеэн бүриһөө эдэ үдэрнүүдтэ 12—15 килограмм хүрэтэр һаана. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ц-Д. Улзытуева үнеэн бүриһөө 3056 килограмм һү һааһан юм. КПСС-эй XXIV съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр гүрэндэ 800 центнер һү худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо бэелүүлжэ шадаабди.

Үшөө юун тушаа хэлэгдэхэб гэхэдэ, совхозоймнай нүгөөдэ фермэ Подлопаткада байрладаг. Тэндэ 200-гаад үнеэд һаагдадаг. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй «нюдэн дээрэ» байрланхай һэн тула үрэ дүнгынь һайн байха зэргэтэй гээд һанамаар. Үнэндөө тиимэ бэшэ: Нёдондо үнеэн бүриһөө 1390 килограмм гэхэ гү, али 1969 онойхидо орходоо 216 килограммаар бага һүн һаагдаа. Тиигэжэ тэдэнэр аймаг соогоо гээгдэжэ ябана. Фермэдэхи ажалай эмхидхэл һайжаруулха талаар мүртэй юумэн хэгдэдэггүй. Һаалишадынь үргэлжэ архидаха, тиигээд үнеэдынь хэдэн хоногоор һаагдаггүй байгаа бшуу. Фермэдэ ... һаалишад ходо архидажа ... гэжэ хэлэхэеэ һанана ... һан ажалдаа оролдосотой ... дадаг һаалишад тэндэ ... шээлбэл, С. С. Бухальцева, ... Кашина болон бусад ... һөө 1833—1720 килограмм ... һаагаа.

Юрэнхы дээрэнь абаад ... совхознай үнгэрэгшэ ... жэлые хангалтагүйгөөр ... Гүрэндэ мал болон таряан ... продукци худалдаха ... дүүргэгдээгүй. Гансахан ... шэ жэлдэ бүхы эбэртэ бод ... мнай 5,9 процентнь, хонин ... процентнь, гахайн ... центнь гарзалаа. Мал ... жөөлгэдэ хүтэлбэрилэгшэд ... хэрэгээр, харюусалгагүй ... хандадаг байһанайнь ... иимэл даа. Энэмнай гүрэндэ ... зуу мянган түхэриг хии ... хаягдаһан болоно бэшэ ... ха, арьбалха, хинаха гэһэн ... дүүргэгдэдэггүй байһанай ... лон иимэ.

Ч. ИРДЫНЕЕВА,
Мухар-Шэбэрэй «Авангард» совхозой Алтанын ... фермые ...

КПСС-ай научна тайлбарилга

Газар шадархи замбуулинай зам дээрэ хэгдэжэ байгаа туршалга

...10» гэжэ онгосо, «Са... гэжэ научна станци га... дүтын замбуулинай за... үнөө ниидэжэ ябана. ...о станци жолоодогдодог ... хоёрой замбуулинда ...раа туршалга хэхэ түсэб ...мма соо түрүүшынхеэ ...гдаа.

...уулинай дайдые нарин ...р шэнжэлэн үзэхэ хүдэл... үргэлжэлhөөр.

...смос» гэжэ түхэлэй 400- ... хэмэл одон—КПСС-эй ...съездын урдахана, «Са... гэжэ научна станци — ...ии 19-дэ, эсэстээ «Со... гэжэ жолоодогдодог он... апрелиин 22-то зам... худар табигдаhан бай... ...дэм наука, космонавти... ...н хүгжөөхэ, тэдэнэй шэн... ...н үрые хүн зоной аша ту... ...ашаглаха шэнэ арга бо... ...эдэ туршалганууд бии...

...рта дүтын замбуулинай ...шэнжэлэн шудалха ажа... ...үргэлжэлүүлхэ гээшэ Со... ...Союзай мүнөө үеын про... ...ын шухала шэглэлнүүдэй ...нь болоно. Тиигэжэ ...эй XXIV съездын Дирек... ...д доторшье хэлэгдэhэн байна. Алас холын телефонно-телеграфна барисаа, телевидени хүгжөөхын, сагай уларил уридшалан таажа мэдэхын, байгаалиин баялиг шэнжэлжэ үзэхын, географическа шэнжэлгэ хэхын, арадай ажахын бусадшье зорилгонуудые шиидхэхын тула газарта дүтын замбуулинай дайдада научна шэнжэлгэ хамагайл түрүүн бэелүүлхэ гэжэ Директивэнүүд дотор хараалагдана.

Замбуулинай «Союз-10» гэжэ онгосын экипаж (зүүн гарhаа): борт-инженер А. С. Елисеев, командир В. А. Шаталов, туршалга хэдэг инженер Н. Н. Рукавишников замбуулинай онгосын кабина соо.

ТАСС-ай фотохронико. Фототелеграфаар абтаба.

Хэмэл одонууд, замбуулинай научна станцинууд гэхэ мэтын аппарадууд тиимэ шэнжэлгэ хэхэ техническэ арга хэрэгсэлнүүдынь болоно.

Замбуулинай «Салют» гэжэ станци олон янзын шэнжэлгэ хэхэ лаборатори юм. Тэрээнтэй нягта барисаатайгаар «Союз-10» гэжэ жолоодогдодог онгосошье туршалгануудые хэнэ.

Замбуулинай станцинууд, жолоодогдодог онгосонууд эрдэм наукын урда ямар арга боломжо нээжэ үгэнэ гээшэб?

Олон янзын шэнжэлгэ хэдэг замбуулинай станци ба лабораторинуудай аша үрээе харуулдаг хэдэн шэглэл ба hалбаринууд бии гээд эрдэмтэд тоолодог. Тэдээнэй зарим дээрэнь тогтоё.

Газарта дүтын замбуулинай дайдада шэнжэлгэнүүдэй хэгдэдэг болоходо, астрономи, астрофизикэ, геофизикэ, геологи, географи, метеорологи, медицинэ гэхэ мэтын эрдэм наукануудай хүгжэлтэдэ хамагай түрүүн тон ехэ нүлөөн үзүүлэгдэхэ.

Замбуулинай научна станцинууд «огторгойн» физическэ лабораторинууд мэтээр ашаглагдажа болохо юм. Тэдэ лабораторинууд элементарна бодосуудай ба замбуулинай гэрэл туяагай физикын талаар элдэб туршалга хэхэ, замбуулинай гэрэл туяа сэбэр зандань шэнжэлхэ зэргэтэй. Мүн замбуулинай гэрэл туяагай тон хүсэтэ элшэ ядерна шэнэ реакци, элементарна шэнэ бодосуудые бэдэржэ олохын тулада хэрэглэгдэхэ.

Газарта дүтын замбуулинай дайдын физикын талаар шэнжэлгэ горитойгоор үргэдхэхэ арга боломжо замбуулиндахи научна лабораторинууд олгоно. Газарай суранзата дайда, тэрэнэй радиационно бүhэ, наранай hалхин, физическэ бусадшье үзэгдэлнүүд ходо шэнжэлэгдэжэ байха.

Байгаалиин баялигые замбуулинай станци ба лабораторинуудай туhаламжаар шэнжэлэн, арадай ажахыда тэрэ шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые ашаглаха үргэн ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха.

Огторгойhоо абтаhан мэдээнүүд океан далай шэнжэлэгшэдтэ тон ехэ туhаламжа үзүүлхэ. Океан далайнуудай урадхал, уhанай дээдэ захын температура, мүльhэн тухай, долгиной хүсэн тухай, загаhанай томо томо hүрэгүүдэй байhан газар, ошожо ябаhан шэглэл тухай — эдэ мэтын ба ондоошье олон янзын мэдээ замбуулинай станци ба жолоодогдодог онгосонууд дээрэhээ абажа болохо.

Бүри дээгүүрхи агаар, сагай уларилые замбуулинай станци дээрэhээ шэнжэлхэ гээшэ тон шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүн замбуулинай ниидэлгын амитадта ямар нүлөө үзүүлдэгыень эдэ станцинууд ба онгосонууд дээрэ шалгажа болохо юм. Замбуулинай оньhото түхеэрэлгэ, арга хэрэгсэлнүүдые хоорондонь холбожо, бүхы дээрэнь ашаглаhанай үндэhөөр, мүнөө дээрээ таажа мэдэхын аргагүй ехэ үрэ дүн түйлаха арга боломжо хүн түрэлтэндэ олгогдохо.

В. ДЕНИСОВ,
техническэ эрдэмэй кандидат, ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

В. АЛИМОВ,
научна хүдэлмэрилэгшэ.

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИИН ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Финляндиин Премьер-Министр Ахти Карьялайнен СССР-эй Правительствын уряалаар Советскэ Союзда ерэжэ, апрелиин 19-hөө 23 хүрэтэр байба.

Тэрэ байха үедэнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Финляндиин Премьер-Министр А. Карьялайненэй хоорондо хөөрэлдөөн болоhон байна. Совет-финляндиин харилсаа холбоо дам саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын шухала асуудалнуудаар хани барисаанай, бэе бэеэ ойлголсолгын ...н байдалда сэхэ хөөрэлдөөн хэгдэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд тухай совет тала ...жэ үгэбэ гээд совет-финляндиин хамтын коммюнике дотор мэдээлэгдэнэ. Совет-финляндиин экономическа хэн хэндээ ашатай харилсаа холбоо дам саашадань хүгжөөхэ бүри ехэ арга боломжо тэдэ шиидхэбэринүүд бии болгоно гээд мүн лэ тэмдэглэгдэнэ.

Хани барисаа, харилсаа холбоо, бэе бэедээ туhалалсалга тухай 1948 оной договороор тодорхойлогдоhон СССР-эй ба Финляндиин хоорондохи бата хани харилсаанай амжалтатайгаар ...жэ байhыень хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Тиигэжэ Европын хойто хубида, мүн бүхы Европо түбидэ эб найрамдал аюулгүй байдал сахин хамгаалха хэрэгтэ энэ договорой шухала удха шанартай байhые хоёр тала тэмдэглэбэ. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзажа хөөрэлдэдэг заншалыень улам гүнзэгырүүлэн үргэлжэлүүлхэ гээшэ хоёр оронойшье харилсаа хүгжөөлгэдэ, ...тэдэниие hонирхуулжа байгаа уласхоорондын асуудалнуудаар ...ажануудаа андалдан хөөрэлдэхэдэшье туhатай гээд хоёр тала ...оно.

Хэн хэндээ ашагтай худалдаа наймаае, экономическа талаар харилсаа, ондоошье аргануудые саашадань хүгжөөлгын шухала удхатай шанартай байhые хараадаа абажа, СССР ба Финляндиин хоорондо экономическа, техническэ ба промышленна харилсаа холбоо хүгжөөхэ тухай договорто СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Финляндиин Премьер-Министр А. Карьялайнен гарынуудаа табиба.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаа холбооной болон асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ Союзhаа Финляндида — байгаалиин газ, Финляндиhаа Советскэ Союзда — булад оронуудые худалдаха тухай, мүн СССР-тэ Пяозерско леспромхоз ...ха тухай үгээ ойлголсожо, протоколнуудта гар табигдаhые хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай хабаадалгатайгаар Финляндида атомна электростанциин амжалтатайгаар ...лгажа байhаниинь тэмдэглэгдэбэ. Атомна хоёрдохи электростанци эблэжэ бариха тухай протоколдо Финляндиин Премьер-Министр А. Карьялайненай СССР-тэ байха үедэнь гар табигдаа hэн.

Советскэ Союзай экономическа ба техническэ туhаламжаар ...е городто баригдаhан металлургическа комбинадые үргэдхэлгэдэ ...эмхинүүдэй хабаадалга тухай, саарhанай ба целлюлозно-саарhанай промышленностиин предприятинуудые Советскэ Союзда шэнэ hэльбэхэ ба бариха ажалда Финскэ фирмэнүүдэй хабаадалга ...ай хөөрэлдөөнүүд хэгдэжэ байнхай.

1948 ондо Финлянди ба Советскэ Союз хоёрой хоорондо баталагдаhан, 1970 ондо үргэлжэлүүлэгдэhэн хани барисаа, харилсаа холбоо бэе бэедээ туhалалсалга тухай договор дээрэ үндэhэлhэн «Паасикиви—Кекконенэй хараа шугам» гэдэг Финляндиин гадаадын политическэ хараа шугамынь Советскэ Союзтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо шууд хүгжөөхэ найдамтай арга бии болгоно, уласхоорондын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туhада, эб найрамдалда дуратай, бэеэ абанги нейтральна политика бэелүүлхэ, бүхы оронуудтай эбтэ хани харилсаатай байха гэhэн Финляндиин ...олгые харуулна гэжэ хоёр тала тэмдэглэбэ. Дайн ба эб найрамдал тушаа асуудалнуудта Финлянди юрэл бэеэ абанги нейтральна хараа бодол бэшэ, харин дайнда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө хараа бодол баримталдаг юм гэжэ Финляндиин Премьер-Министр ...эрэхэдээ дахин хэлэбэ. Тэрэнь юун гэhэн удхатайб гэхэдэ, уласхоорондын шахардуу шанга байдал зөөлэрүүлхэ, эбтэй шиидхэбэринүүдтэ, юуншье болоо hаа туhалхаар уласхоорондын эб найрамдал, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ гээшэ Финляндиин гадаадын политикын юрэнхы зорилгонь болоно гэhэн удхатай.

Уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдэхэдөө, дэлхэйдэхи шахардуу шанга байдалые зөөлэрүүлэн, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлгэдэ туhалхаар үнэн зүрхэнhөө оролдожо байhанаа хоёр тала дахин мэдүүлбэ. Европодохи аюулгүй байдал, харилсаа холбоо ...жүүлхэ асуудалда хоёр тала анхаралаа тусгаар хандуулба. Аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалаар ниитэ Европын зүблөө ...лаха тухай дурадхалай дэлхэй дээрэ бүрил ехээр дэмжэгдэжэ байhыень хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Энээниие хүсэжэ ...аа правительствануудай түлөөлэгшэдэй хоорондо бэлэдхэлэй ...лга зүблөөнүүдые Хельсинкидэ үнгэргэхэ тушаа Финляндиин ...агша үүсхэлые дэмжэжэ байhанаа совет тала дахин мэдүүлбэ. Зүүн Урда Азидахи байдалда hанаагаа зобонги байhанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ. Эндэхи гүрэнүүдэй газар дайдаhаа гадаадын сэрэгүүдые гаргаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай хөөрэлдэхэдөө, Аюулгүйн Соведэй — 1967 оной ноябриин 22-ой резолюци хүсэдөөр дүүргэжэ, тэндэхи арсалдаа зүрилдөөе гуримшуулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

СССР-эй ба Финляндиин арадуудай аша туhада, мүн уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын тулада хоёр ороной хоорондо ...хани харилсаа ба бүхы талын холбоо бэхижүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ Финляндиин Премьер-Министр А. Карьялайненай албан хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэнь бүри туhалха гээд коммюникегэй түгэсхэлдэ ...гдэнэ.

ХҮРШЭНЭРЭЙ hОНИН

Шэтэ

Ажалай hайндэр

Үнгэрhэн коммунис субботник Шэтын областьдо эмхитэйгээр үнгэрбэ. 263-дахи барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд коммунис ажалай вахтада жагсажа үнгэргөө. Энээнhээ гадна, эндэхид Шэтэ городые болбосон түхэлтэй болгохын тулада байгша ондо хүн бүхэн 20 час ажаллаха гэhэн үүсхэл гаргаба.

Транспортна хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Забайкальска заводой коллектив энэ үдэр 20 электрокран, мүн крануудые шэрэдэг тэргэнүүдые болон бусад хэрэгсэлнүүдые—хамта 23 мянган түхэригэй продукци бүтээгээ. Эдэнэр Волжско автозаводой захилые бултыень дүүргэhэн байна. Хулангын горнягууд коммунис субботнигой үдэр 75 тонно руда болон бусад продукци гүрэндөө тушаагаа.

Гадна областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадаба. «Путь к коммунизму» колхоздо 370 гаран колхознигууд ажалда хабаадажа, мянга шахуу түхэриг табан жэлэй фондодо оруулаа.

Космонавтын айлшалhан нютагта

Гурбан жэлэй саада тээ Агын аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо летчик-космонавт А. В. Филиппченко айлшалhан юм. Тэрэ эндэ ерэхэдээ, хонишодой бригадануудаар ябаhан.

Тэрэ үедэ ахалагша хонишон Дарма-Базар Жаповай бригадала ерэхэдэнь, дүтын хонишод олоороо сугларжа, космонавттай хөөрэлдэhэн байгаа. Анатолий Васильевич хонишодой байдалаар, тэдэнэй ажалаар hонирхоод, ябаха дээрээ hайн амжалта түйлахыень хүсөө бэлэй.

Космонавтикын үдэрые угтуулан, эндэхи хонишодой ямар амжалта түйлаhан тухайнь hонирхоходо, ахалагша хонишон Д-Б. Жапов иигэжэ мэдүүлбэ.

— Хониднай май hараhаа эхилээд хурьгалха юм. Мүнөө жэлдэ саhа ехэтэй жэл боложо, ажалайнгаа хэды хүндэшэрөөшье hаа, эхэ хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа байнабди. Космонавт Филиппченкэдэ хэлэhэн үгэеэ бэелүүлхэ байхаб. Бидэ, Цогто-Хангилай бүхы хонишод космонавтикын үдэрөөр замбуулинда зам гаргаhан бүхы совет космонавтнуудые амаршалнабди.

Ниитын журам сахигшад

Борзиин районой арадай дружинанууд ниитын журам сахилгаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Эндэхи дружиннигууд зоной дунда лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэжэ, хуулиин ёhые наринаар сахиха тухай ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Тиигэжэ ниитэ зоной дунда элдэб хулиган ааша гаргаха ябадал нилээд үсөөрөө. Илангаяа гурбадахи харгын участогай, центральна заhабарилгын мастерскойн дружиннигууд уялгаа hайнаар дүүргэнэ.

Тус районой арадай дружинануудай ажал хүдэлмэри КПСС-эй обкомой бюродо, областной Соведтэ hайнаар сэгнэгдэжэ, дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

«Забайкальский рабочий» газетэhээ абтаба.

ТОБШОХОНООР...

ЗАХААМИН. Цахирай участково больницын дэргэдэ 7 оронтой нарайлалгын шэнэ байра ашаглалтада hая үгтэжэ, нютагай хүнүүд яhала баярлаба.

Б. ШОЁНОВ.

• • •

ИВАЛГА. Эндэхи гидромелиоративна техникумдэ Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Кабанскын аймагуудай ажахынуудhаа сугларhан трактористнар газар уhалагшадай курса дүүргэбэ.

Энэ үе соо тэдэнэр уhалууриин шэнэ машина ба насосуудтай, Ивалгын уhалууриин системэтэй танилсаа.

В. НИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын 15-дахи ГПТУ-гай hурагшад — МНР-hээ ерэhэн басагад Цэвэлма, Адьяа гэгшэд ажалай практикада.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГТА

Соёлшодой семинар

Улаан-Үдын аймагай хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар Тарбагатай тосхондо үнгэрбэ.

Түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые арад зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар клубуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаhан зорилгонууд тухай КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша С. Г. Лумбунов элидхэл хэбэ.

Семинар дээрэ аймагай культурын таhагые даагша К. А. Мантосов үгэ хэлэхэ зуураа, байгша оной июниин 13-да болохоёо байhан hунгалтые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ соёлшодой үүргын ехэ байhые тэмдэглэбэ. Тэрэшэлэн хабарай тарилгын үе соо таряашадта, механизаторнуудта hонирхолтой концерт харуулха агитбригаднуудые эмхидхэхые, тэдэнэй хүдэлмэри hайжаруулха тушаа семинарта хэлсэгдээ.

Тиихэдэ Дээдэ-Жиримэй соёлой байшангай директор Е. Москвитина, Ехэ-Куналейhээ Н. К. Гусляков болон бусад хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөөр хубаалдалсаhан байна.

В. САВЕЛЬЕВА.

Аман үгын журнал

В. И. Ленинэй түрэhэн үдэртэ зорюулhан «Ильичтэ манай рапорт» гэжэ аман үгын журнал Ивалга тосхондо болобо. Энээниие соёлой байшангай, аймагай түбэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд үнгэргэбэ.

Мүн лэ энэ үдэртэ зорюулагдаhан үдэшэ Калёновко hууринда үнгэргэгдөө. Тэрэниие соёлой хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэдэг Улаан-Үдын училищиин 2-дохи курсын 168-дахи бүлэгэй студентнэр эмхидхэhэн. Баярай суглаанда сугларhан хүнүүд сэдьхэлээ ханги үлэбэ.

ХИЛЫН САНАНАА

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

БКП-гэй X съезд

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин X съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

В. А. Шаталов, А. С. Елисеев ба Н. Н. Рукавишников гэгшэдhээ бүридэhэн экипажтай «Союз-10» гэжэ онгосын Советскэ Союзhаа замбуулин худар табигдаhан тухай мэдээсэл дуулажа, сэдьхэлээ ехээр хүдэлгэнги делегадууд болон айлшад съездынгээ заседанида ерэбэ.

Апрелиин 23-най заседани дээрэ түрүүлэгшээр hууhан БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн И. Михайлов совет эрдэм ба техникын шэнэ амжалта тухай мэдээсэл хэhэн байгаа. Совет арадай, совет эрдэм ба техникын баатар шэнэ габьяань бидэнэрэй зүрхые тон ехэ баяраар халяана гэжэ хэлэбэ. КПСС-эй Центральна Комитедтэ амаршалгын телеграмма ябуулха гэhэн дурадхал съездын президиумэй нэрэhээ И. Михайлов оруулна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ БКП-гэй X съездын ябуулха амаршалгын телеграммые БКП-гэй ЦК-гай секретарь В. Коцев уншажа үгэбэ. Съездын делегадуудай нэрьемэ альга ташалга доро тэрэ амаршалга баталагдан абтаа.

БКП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл, БКП-гэй программа, Болгариин Арадай Республикые 1971—1975 онуудта социально- экономическа талаарнь хүгжөөхэ тушаа Директивэнүүд съезд дээрэ тон эдэбхитэйгээр, бүтэмжэтэй hайнаар зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлhөөр.

СОФИ. (ТАСС). БКП-гэй X съезд Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай мэдүүлгэ нэгэн hаналаар баталан абаба. Тэрэ мэдүүлгэ соо Израилиин правительствын, тэрэниие үмөөрэгшэдэй ээрхэг түримхэй политика эрид шангаар буруушаагдана, ОАР ба араб бусад оронуудай хараа бодол дэмжэгдэнэ, тэдэнэй үнэн зүб тэмсэлэй илаха байhандань этигэл найдабари элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ.

СОФИ. (ТАСС). Мүн тэрэшэлэн Болгариин коммунистнуудай съезд Индохитадтахи байдал тухай мэдүүлгэ нэгэн hаналтайгаар баталан абаба. Баатар вьетнам арадай, Камбоджо ба Лаосой патриотическа хүсэнүүдэй США-гай империалис добтолгодо эсэргүү шэн зоригтойгоор тэмсэжэ, илалта түйлажа байhандань болгар арадай ба коммунистнуудай баясажа байhаниинь тэрэ мэдүүлгэ соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Вьетнам коммунистнуудта дүлэтэ баяр хүргэгдэhэн байна. Вьетнамай, Камбоджо ба Лаосой арадуудые илажа болохогүй юм гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Вьетнамай, Камбоджо ба Лаосой арадуудай үнэн зүб хэрэгэй илан мандахын тулада тэдээндэ али бүхы туhаламжа, дэмжэлгэ болгар коммунистнууд бүхы болгар арадтай хамта хойшодоошье үзүүлхэ гээд БКП-гэй X съезд тангариглан мэдүүлнэ» гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

ЗОХИД hАЙН АРГА БОЛОМЖО

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Премьер-Министр А. Карьялайненай СССР-тэ ошохо үедэнь баталагдаhан экономическа шухала дүрбэн хэлсээн экономическа харилсаа холбооной үндэhэ тон ехээр бэхижүүлхэ, бүри ойрын жэлнүүдтэ худалдаа наймаае ехэ болгохо, тиимэhээ хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаа үргэдхэлгын шэнэ шатада дамжаж орообди гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди гээд «Хельсингин саномат» газетэ бэшэнэ.

СТОКГОЛЬМ. Премьер-Министр А. Карьялайненай Советскэ Союз ошоhонтойнь дашарамдуулан, совет-финляндиин харилсаа холбоон дам саашадаа үргэдэн хүгжэбэ гэжэ Швециин газетэнүүд бэшэнэ.

ОСЛО. (ТАСС). Экономическа, техническэ ба промышленна харилсаа холбоон тухай фин-соведэй договорто, худалдаа наймаанай протоколнуудта гар табигдаhан тухай мэдээсэл Норвегиин зон hонирхон угтаба. Тэрэ договор Советскэ Союзай ба Финляндиин хоорондохи харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхэ арга замуудые хараална гээд «Афтенпостен» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

МОНГОЛОЙ НИИСЛЭЛ ХОТОДО БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэhөөр 101 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан апрелиин 22-то Улаан-Баатарта болобо.

В. И. Ленинэй түрэhөөр хоёрдохи зуун жэлэй богоhо бүхы түрүү хүн түрэлтэнтэй хамта алхажа ороод байхадаа, монгол арад Ленинэй hургаал бэелүүлэн, шэнэ илалтанууд тээшэ этигэл найдабаритайгаар зорино гээд элидхэл хэhэн МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Ц.Дугэрсурэн тэмдэглэбэ.

Республикын парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд, мүн аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэд, капиталисбэшэ замаар хүгжэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн уласхоорондын научна сессидэ хабаадалсаhан эрдэмтэд баярай суглаанда байлсаба.

ДРВ-гэй МИД-эй БУРУУШААЛГА

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ самолёдууд, тэрэ тоодо «В-52» гэжэ бомбардировщигууд апрелиин 16, 17 ба 18-най үдэр Хыонглап гэжэ хүдөө тосхониие бомбодоhон, демилитаризованно зонын урда хилэ шадар шэбээлhэн США-гай сэрэгэй корабльнууд Виньшон гэжэ хүдөө тосхониие артеллирийскэ буугаар буудаhан байна. Тэрэ хоёр тосхон демилитаризованно зонын хойто хубида байдаг. Апрелиин 18, 20-до США-гай авиаци ДРВ-гэй Куангбинь провинциин hуурин газарнуудые бомбодобо, буудаба.

Энээн тухайда Ханойдо толилогдоhон ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. США-гай империалистнуудай сэрэгэй энэ хорото ябуулга тэрэ мэдүүлгэ соо эрид буруушаагдаад, ДРВ-гэй аюулгүй, өөрын эрхэтэ байдалда халдаха ябадалые болюулха эрилтэ табигдана.

ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТО

ХАНОЙ. (ТАСС). Сүлөөрэлгын хэблэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө дайлалдагша арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Биньдинь провинцида мартын 23-hаа апрелиин 8 хүрэтэр дайсанай 1600 гаран солдадые, тэрэ тоодо американ ба Урда Корейн хүлhэнэй 700 солдадые хорооhон, 17 вертолёт буудажа унагааhан, артиллерийскэ 6 буу үгы хэhэн байна.

Апрелиин 7-hоо 10 хүрэтэр Урда Вьетнамай патриодууд баhал тэрэ провинцида американ парашютистнүүдэй 173-дахи бригадын шэбээлhэн газарые бута сохижо, 400 гаран солдадыень алаhан, шархатуулhан байгаа.

Куангда провинцида мартын 25-hаа апрелиин 3 хүрэтэр американо-марионеточнэ сэрэгэй 332 солдат ба офицер байлдаануудта алуулhан, шархатаhан, сэрэгэй 20 машина үгы хэгдэhэн байба.

ИНДОХИТАДТА—ЭБ НАЙРАМДАЛ!

НЬЮ-ЙОРК. Урда Вьетнамда США-гай хэжэ байгаа дайн байлдаае дары болюулан, американ сэрэгэйхидые тэндэhээ мүнөө жэл гаргаха эрилтэ табиhан резолюци Эстес-Ирак гэжэ американ городто болоhон залуушуулай конференцидэ хабаадагшад баталан абаба. Мүн США-гай сэрэгэй гаргаша эрид хороохо, орон соо үзэгдэдэг үндэhэ яhанай доромжолго үгы хэхэ, ниитын бүхы байдалые демократизацилха эрилтэ делегадууд табиhан байна.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ҮҺЭ ЗАҺАГШАДАЙ КОНКУРС

Репортаж

Хүхюу хүгжэм таһалгаряагүй зэдэлнэ. Хурса хайшануудай хас-няс хүдэлхэ абяан, үһэ заһадаг машинкын таршаганаан заримдаа хүгжэмыешье булина. Парикмахерай гарта ороһон хүн «залуухан» болоод гарана.

Энэ Улаан-Үдын Спортын байшан соо боложо байһан үе. Республикымнай эрхим 30 парикмахер түрүүшын конкурсдо суглараад, хаба шадалаа эндэ туршалсажа байна бшуу.

Эрэшүүлэй үһэ заһадаг мастернууд түрүүшын турта орожо, 10 минутын турша соо юрын үдэрэй причёско хээдхибэ. 11 мастерай дундаһаа түргэн хүдэлдэгөөрөө Калашникова шалгарба. Удаа дараалан булта дүүргэжэ, үһэеэ заһуулһан хүбүүд жюри болон сугларагшадай урда гараба.

Тус конкурсые эрхилжэ байһан М. Г. Пушкарева үдэшын классическа причёсконуудые хэхыень мастернуудта дурадхана. 25 минутын үнгэрхэлөөр хэдэн залуу хүбүүд урдамнай жэрыжэ, зон альга ташаба.

Иигээдшье түрүүшын тур дүүрэжэ, эрэшүүлэй мастернуудай дундаһаа А. Данилова (Улаан-Үдын 2-дохи парикмахерска) Л. Леликова (27-дохи) хоёр 1-дэхи һуури хубаалдаба. Тиин 1971 оной чемпионой лентэ хоюуландань зүүлгэгдэбэ. Тиихэдэ А. Данилова Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй 1-дэхи шатын дипломдо хүртэхэ зуураа, 1-дэхи классай мастерай нэрэ зэргэдэ, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ. Нүхэр Л. Леликова амаралтын байшанда амарха путёвкоор шагнагдаба.

Конкурсдо хабаадагшадай эгээл залуунь — мастер Л. Дубинина (Улаан-Үдэ, № 1) хоёрдохи һуури эзэлжэ, час болон «Буряадай залуушуул» газетын редакциин шанда хүртэбэ.

Тиихэдэ Хяагта городһоо мүрысөөндэ ерэһэн Н. Андреева 3-дахи һууридa гараба.

Тииһээр байтар, олоной тэсэжэ ядан хүлеэһэн 2-дохи тур эхилнэ. Эндэ эхэнэрэй мастернууд шадабарияа харуулха байба. Арба минутын турша соо богони үһөөр хүүлэһэн причёскотой эхэнэрнүүд һубарилдаһаар бодобо.

Һүүлээрнь эгээл һонирхолтой үе ёрэжэ, мастернууд гоёлой прическо 45 минута соо хэхэ болобо. Одоол эндэ мастер бүхэн хаба шадалаа, шадабарияа дүүрэн харуулха ёһотой. Хайша хэрэггүй боложо, һам хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Зариманиинь үһые зорёон шэрэлдүүлжэ, болдог болгоһоной һүүлээр урагша хойшонь һамнаад, лааг сэсэрүүлээд, хараһаар байтар һөөл зохидхон причёсконуудые хээдхинэ. Парфенова Гинеева хоёр түрүүлэн дууһажархиба.

Нүгөөдүүлынь баһал өөрын тусгаар аргатай. Бигудиһаа задарһан үһые хэды-еды һамнаад, хоёр хурган дээрээ гүйлгэжэ, аятайханаар сахаригуудые хэхэ юм. Һүүлээрнь ялагаһан гоёолтонуудаар үһыень шэмэглэнэ.

45 минута мастернуудта мэдэгдэнгүй үнгэршэнэ. Хүлеэшэһэн тэдэ хэһэн прическоёо хаража, хүхюунээр энеэбхилхэ юм. Гоё прическотой, гоёор хубсалһан эхэнэрнүүд бултанай дура буляабал хаш. Сугларагшад удаан альга ташаа.

Комсомолой обкомой секретарь В. Ф. Подлеснов конкурсдо хабаадалсаһан мастер болон эдэбхитэдые халуунаар амаршалба.

Удаан арсалдаһанай һүүлээр чемпионууд тодорбо. Чемпионой лентэ, ВЛКСМ-эй обкомой грамота болон шанда Л. Ячевская Г. Низовская хоёр хүртэбэ. 2-дохи, 3-дахи һууринуудые А. Манзырева, Г. Кабандина, Г. Ронзина, Л. Акимкина, Н. Гроссман, Л. Белоусова, Р. Балдаева гэгшэд хубаалдаа.

Тэрэшэлэн оргкомитедэй зүгһөө шан — «энеэбхилэн хүдэлмэрилдэг хүнүүдтэ» гэжэ бэшээтэй торт — баталагдаһан байгаа. Энэ юрын бэшэ шан арбаад мастерта барюулагдаа.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: чемпионууд Л. Ячевская, А. Данилова, Л. Дубинина. Эгээл залуу мастер Л. Дубинина хүдэлмэридөө. Н. ПАНУШКОВОЙ фото.

Соёлой һонин

НЮТАГАЙХИДАА БАЯСУУЛНА

Сэлэн-Дүүмын хүдөөгэй клубай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэй коллектив Сэлэнгынгээ аймаг соо суурхаһаар үнинэй юм. Партиин XXIV съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ совхозойнгоо холын фермэ, гүүртэнүүдэй малшадые соёлой талаар хангалгаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа, мүнөөшье тэрэнээ үргэлжэлүүлһээр.

Тус агитбригада юһэдэхи табан жэлэй Директивэнүүдые һаалишад, хонишод болон механизаторнуудта ойлгуулха хүдэлмэри мүнөө ябуулжа эхилээ. Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин багша А. А. Банеев энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ уран һайханай бүлгэмэйхидтэй сугтаа ябалсажа, наада концерт харуулхын урда тээ партиин XXIV съездын материалнуудаар хөөрэлдөө, лекци үнгэргэнэ.

Мүнөө үедэ агитбригадын гэшүүд Ехэ-Цагаан, Билюутэ гэхэ мэтэ нютагуудаар айлшалаад, һая бусажа ерээд байна.

Тус коллективэй репертуарта ород, буряад арадуудай дуунууд, хатар болон шог ёгто сценкэнүүд ороно. Аяар 40 хүнһөө бүридэһэн хоор «Эхэ оромни — Росси, һайн даа», «Буряад тухай» гэһэн дуунуудые гүйсэдхэнэ.

Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин багша С. Мункуевагай «Ононой эрье дээхэнүүр» гэжэ буряад ... дай дууе иргуу гоёор ха... дахада, хүн зон нэрьемэ ал... ташалгаар угтадаг. Нютагай ... М. Богидаев өөрынгөө зохё... шүлэгүүдые уншажа, сугла... шадые һонирхуулна.

— Бидэнэр мүнөө уласхоор... дын һайндэр—майн 1-дэ бэлд... байнабди. Программаяа ташха ... доо болгожо шэнэлээбди. Уд... гүй хабарай тарилгын үедэ ме... низаторнуудта айлшалжа ... хэбди,— гэжэ клубые да... С. М. Покацкий хөөрэнэ.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

«ВСТРЕЧА» айлшалба

Һаяхан Бэшүүрэй совхозой түб Шэбэртэ тосхоной клубта хүн зон олоороо сугларба. Юуб гэхэдэ, Буряадай гүрэнэй филармониин «Встреча» гэжэ дуу, хатарай бүлэг артистнар айлшалжа ерэһэн байгаа. Эстрадын концертдэ хабаадалсаһан артистнуудай уран һайханаар, шадабари ехэтэйгээр хатар наада гүйсэдхэхэдэ, сугларагшад һонирхон хараһан, нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байха юм.

Леонид Эскин (скрипкэ дээрэ), Василий Бровиков (баян дээрэ), Виктор Дробиков (контрабас дээрэ) гурбанай «Улаан-Үдэ» гэжэ дуугаар концертээ нээгээд дүүргэхэтэйнь сасуу, Юрий Шуголь тэдэнэрые һэлгэжэ, тайзан дээрэ гаража ерэнэ. Тэрэ энеэдэтэй хүхюун шог ёгто хөөрөө дэлгэжэ, хүнүүдые ехэтэ һонирхуулаа. Тэрэнэй удаа Галина Тихонская молдаван, кубын арадуудай хатарнуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, магтаал һайшаалда хүртөө. Тамара Двойниковагай цыган дуунуудые хангюурдахада, сугларагшад альга ташаа. Акробат Татьяна Каменецкая аргагүй орёо номер харуулжа, хүнүүдые гайхуулаа. Скрипач Леонид Эскин элдэб жэгүүртэ шубуудай аялга һажаан наадажа, харагшадай дура буляаһан байна. Концертын түгэсхэлдэ Анатолий Гавриловай ород арадай дуунуудые зүрхэ хүдэлгэмөөр дуулахада, сугларагшад ехэтэ һайшаажа, дахин гүйсэдхэхыень гуйгаа.

Д. ДАМБИЕВ.

«Хабарай амисхал».
Л. МАШАНОВАЙ фото.

ЭРТЫН ОВОЩ

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо теплицын ажахы бии болгогдожо, тэндэһээ овощой ургаса түрүүшынхеэ хуряагдахань.

Энэ колхоз город шадарай ажахы юм. Шэнэ-Бууса гэжэ түб һуурин шадар иимэ һалбари эмхидхэхэ гэжэ колхозой правлени зүб шиидхэбэри абаһан байна. Тэндэ долоо мянган дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ баригдаа.

Тус ажахын овощ ургуулагша, агроном Максим Цыбикович Дондуков үнгэрэгшэ үбэл Москва ошожо, овощ ургуулагшадай хоёр һарын курса дүүргэжэ ерэһэн байха юм. Мүнөө теплицэ соо хүдэлмэриин халуун хаһа ороһхой. Тэндэнь үгэрсэ, капуста болон куузикугай үрэһэн һуулгагдаад байна. Сагай дулаархада, овощ ургуулагшад капуста, куузикугай эшэнүүдые һуулгаха юм. Үгэрсынь рассада теплицэ соогоо ургуулагдажа байна.

Овощ ургуулагшад Х. Д. Дылыкова, Н. Г. Хайнацкая, Д. Р. Цыбикова, Б. Ц. Дармаева, Б. Б. Цырендоржиева гэгшэд теплицэ доторхи газараа үтэгжүүлжэ дүүргээд, ургамалаа һуулгаха табсан бэлэдхээ. Апрелиин һүүлээр тэдэнэр тэндээ үгэрсынгөө рассада һуулгаад, июниин эхеэр түрүүшын ургаса хуряаха һанаатай.

— Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ теплицынгээ дүрбэлжэн метр талмай бүриһөө 16 килограмм үгэрсэ хуряаха түсэбтэйбди. Тиигээ һаа, теплицымнай ажахы колхоздоо 40 мянган түхэригэй сэбэр олзо үгэхэ байха, —гэжэ агроном М. Ц. Дондуков хөөрэнэ.

С. ТЮЛЮКИН.

БУРЯАД НОМУУД—МОНГОЛДО

Буряадай ахамад уран зохёолшодой нэгэн Жамьян Балданжабоной «Шэнэ сагай эхиндэ» гэжэ роман монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба. Энэ романиие Монголой уран зохёолшод Б. Ендон, Д. Цэрэнданзан гэгшэдэй оршуулгаар Ш. Цэрэнрагчаа редакторлан, МНР-эй гүрэнэй хэблэл 4500 хэһэгээр хэблэн гаргаһан байна.

Октябриин хубисхалай урда тээхи Ага нютагай ажалшадай ажабайдал тухай, мүн тэндэхи ноёд болон баяшуултай тэмсэжэ, хубисхалай ашаар эрхэ сүлөөгөө олоод, жаргалта ажабайдалаа зохёоһон тухай уран хурсаар зураглан харуулһан энэ роман монгол уншагшадай һонирхол татахань лабтай.

Монгол уншагшад Жамьян Балданжабоной зохёолнуудтай үнинэй танил юм.

МНР-эй гүрэнэй хэблэл Ж. Балданжабоной «Бүргэд» гэһэн туужые 1957 ондо 6000 хэһэгээр, «Алхана уулын нюуса» — 10.000, «Таба» гэһэн туужые 1.500 хэһэгүүдээр 1959—1961 онуудта хэблэн гаргаһан бэлэй.

Б. ЦЭРЭНДАШ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай гаргадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер буряад хэлэн дээрэ һаяхан гараба. Мүнөө республикымнай ажалшадай үмэнэ экономическа ба социальна асари ехэ зорилгонууд табигдаад байна. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб даабаринуудые бэелүүлхэ талаар хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гээшэ агитаторнуудай нангин уялга мүн.

«Хододоо урагшаа дабшаха!» гэһэн түрүү бэшэгээр тус номер нээгдэнэ. Областной партийна конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө Буряадай ажалшадай ямараар тэмсэжэ байһан тухай хэлэгдэнэ.

«Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн юрэнхы гаршаг доро «Арадай гэгээрэл: дүнгүүд ба холын хараанууд» гэһэн Д. Цыремпиловэй статья тунхаглагдаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парткомой секретарь И. Рачинскиин «Колхозойнгоо зорилгонуудтай нягта холбо... тойгоор» гэһэн статья бии.

Энэ дэбтэрые саашань унша... да, «Агитатор» гэһэн мэдээ... толилогдонхой. Г. Харче... Улаан-Үдын мяха-консерв... комбинадай агитатор И. Г. ... ровой хүдэлмэри тухай бэшэнэ.

«Хабарай тарилгада бэлэдх...» гэһэн гаршаг доро таряаша... ямар ажал бүтээжэ байһан ту... мэдээсэгдээ.

П. ПОПОВИЧ.

СЭСЭГ, НАБША ХОДОДОО БАЙХА

Гусиноозерск хотын коммунальна ажахы сэсэг, намаа ургуулха шэлээр бүтээгдэһэн шэнэ байратай болобо. Тэрэнь даб дээрээ жаахан, байн ехэ болгогдохоор хараалагдана. Элдэб янзын сэсэгүүдэй 10 мянган рассада тэндэнь мүнөө ургажа байна. Городоо ногооруулха декадын эхи... хэдэ, рассаданууд газаа һуулга... даха юм.

Комбинадай хүдэлмэрилэгш... Гусиноозерск хотодо ажаһууг... дые түхэреэн жэлэй турша... сэг, набшаар хангаха аргатай бо... лобо.

Л. СЛЮНКИНА.

Энхир кран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА: МОСКВА ХАРУУЛНА: 13.00—орон доторхи һонин. 13.05—хүгжэм. 13.55—үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 14.30—«Эдэнэр чемпионууд болоо» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 15.00 — «хүгжэмтэ киоск» гэһэн дамжуулга. 15.30—«Анда нүхэдэй альган халуун» гэһэн бүхэдэлхэйн түрэл болоһон городуудай үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.10—«Смятение» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм. 17.25—документальна фильм. 17.40—«Манай ханинар» гэһэн телевизионно театр. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.30—үхибүүдтэ зорюулагдаһан телезүжэг. МОСКВА ХАРУУЛНА: 20.00 — хүгжэмтэ уулзалга. 20.30 —киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. 21.20 — «Поиск» гэһэн телеальманах. 22.05—«КВН-71» гэһэн дамжуулга. 00.30 — футбол. Эндэ «Динамо» (М)—«Заря» (Ворошиловград) командануудай наадан. 01.15—хоккей. Эндэ ЦСКА —СКА (Ленинград) командануудай наадан харуулагдаха.

ПРАВДА·БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Залуу мэргэжэлтэ» гэһэн түрүү бэшэг. Замбуулинай «Союз-10» гэжэ онгосын ниидэлгэ тухай ТАСС-ай мэдээсэл. Хабарай тарилга ба сабшалан һайжаруулга тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Бүхы юумэнэй үндэһэ һуури» гэжэ Н. Кузнецовой статья. В. Николаевай «Таряашан» гэһэн очерк. «Арад зоной аша туһада» гэһэн В. Малютинай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: замбуулинай «Союз-10» гэжэ онгосын ниидэлгэ тухай ТАСС-ай материал. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Ц. Шагжинай шэнэ туужаһаа абтаһан бүлэг. Шог ёгто мүрнүүд.

Түрэлхидэй хүсөөр

Түнхэнэй аймагай Горхоной дунда һургуулиин һурагшадай түрэлхид үнгэрһэн амаралтада һүхэ, хюрөөгөөр зэбсэгжэн, ойдо олоороо гараба. Эдэнэр эбтэй эетэйгээр сугларжа, һургуулидаа ерэхэ үбэлэйнь түлеэ бэлэдхэхэеэ гараа бшуу.

Хэдэн жэлэй урда тээ түймэртэ дайрагдаһан тужа соо гансал хуурай хухюур модод байгаа һэн. Тиин эндэ сугларһан 150 гаран түрэлхид 500 кубометр хуурай түлеэ түрэл һургуулидаа тушааба.

Ш. БАЙМИНОВ.

БУЛТАДАА ХАБААДАЯ

Арюун сэбэрые сахиха һара республика доторнай үнгэржэ байна. Бүхы гудамжа, хорёо, талмай ба сэсэрлигүүд үбэлэй үедэ сугларһан элдэб зүйлнүүдһээ сэбэрлэгдэжэ, хүнэй нюдэндэ зохидоор харагдадаг болобо. Зарим предприяти болон эмхи зургаануудта сэбэр байдал сахиха тусгаар штаб эмхидхэгдэһэн байна.

Авиазавод, мяха-консервын комбинадай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн штабууд ехэ харюусалгатайгаар хандажа, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулаа.

Харин тиихэдэ Улаан-Үдын автовокзал, аэропорт, түбэй ногоон дэлгүүр дээрэ аягүй муу, саарһа, шоройдоо дарагдашаһан байдал үзэгдэнэ. Тиихэдэ 2-дохи домоуправлениин байрануудай талмай, Сэлэнгэ, Үдэ мүрэнүүдэй эрье үшөө бирагүй байһаар.

Түрэл городоо арюун сэбэр байдалда оруулха гэһэн тэмсэлдэ бүгэдөөрөө хабаадая.

Р. САФОНОВ,
республиканска санэпидстанциин врач.

БОЛОҺОН УШАР

БЭЕЭ НЮУХЫЕ ХЭДЫШЬЕ ҺЭДЭЭ ҺАА...

Хоёрдохи классай жолоошон Александр Григорьевич Стороженко «түмэр хүлэгэйнгөө» шадал мэдүүлэн, аэропорт тээшэ дардам харгыгаар шуумайлгаба. Һүниин харанхы боложо байһан үе. Урдаһаань ерэжэ ябаһан машинын гэрэл-туяа нюдыень һаргааба. Тэрэ машинаяа удааруулангүй гүйлгэжэл ябаа. Тиигээд харгын далан дээрэ зогсожо байһан автомашиные Стороженко гэнтэ харажархёод, залуураа түргэн мушхажа үрдингүй, тэрэниие шудараад гарашаба. Стороженко юумэнэй хухархые мэдээшье һаа, автомашинаяа байлгажа, юунэй болоһые һонирхоошьегүй, хараашьегүй байха юм. «Үшөө эбдэрхэйн түлөө харюусахадаа болохоб. Хүнэй харaагүйдэ бушуухан зайлаха байна» гэһэн бодол тэрэнэй толгойдо сахилгаан түргөөр ороһон байгаа бшуу.

Нүгөөдэ жолоошониинь автомашинынгаа эбдэрхэдэ, харгын хажуу талын далан дээрэ тэрэнээ зогсоогоод, заһажа байгаа. Хажуугаараа модон будкатай автомашинын үнгэрхые ... басаганиинь залд гэбэ. Эр... харахадань, эсэгэнь ... шархаташоод хэбтэбэ. То... хэншье, юуншье харагда... Гансал нөөхи будкатай ... машина һүүдэлзээд лэ, саашаа ... болошобо. Ехээр гэмтэһэн эс... уданшьегүй больницада наһа ... рашоо һэн. Хэрбээ Стороже... машинаяа байлгажа, нүхэртөө ... һаламжа үзүүлээ һаань, тэрэ ... ды мэндэ үлэхэдөөшье болохо ... гаа бшуу. Жолоошон Сторо... болоһон ушар тухай хэнд... хэлээгүй.

Бэдэрэлгэ эхилбэ. Модон ... катай ашаанай автомашина ба... хажуудаа ехээр шударуулһан б... байгаа. Дотоодын хэрэгүүдэй ... таһагуудта, харгы замай гурим... нан сахидаг бүхы инспекторн... энэ баримта мэдээсэгдэбэ. Б... транспорт шалгагдаба. Тоо ... шогүй олон автомашина шал... даһан юм. Тиигээд тэрэ авто... шина мүрдэлгөөр элиржэ, ... бэдэхи хоногтоо Батарейкэһэ ... добо.

Гэмтэ ябадал хэһэн А. Г. С... роженко гэгшэ хуулиин харю... гада ороо.

Г. ТОЛОКНОВА,
автоинспектор.

СПОРТ — Спорт — СПОРТ

ЕХЭ МҮРЫСӨӨН ЭХИЛБЭ

Гимнастикаар Алас-Дурна зүгэй зоной түрүү һуури эзэлхын түлөө РСФСР-эй арадуудай зунай V спартакиадын ехэ мүрысөөн Улаан-Үдын «Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо үсэгэлдэр эхилбэ. Энэ мүрысөөндэ Хабаровска, Приморско хизаарнуудай, Амарай, Шэтын, Сахалинай, Магаданай, Камчаткын областьнуудай, Яхадай болон Буряадай автономито республикануудай суглуулагдамал командануud хабаадалсана.

Энэ мүрысөөн дүрбэн үдэр соо үргэлжэлхэ байна. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн спортсменүүдтэ барюулагдахаар Улаан-Үдын ниитын эмхинүүдэй, спортын бүлгэмүүдэй шангууд бии болгогдонхой.

Мүрысөөнэй главна судьягаар Н. П. Иванов (Москва) томилогдонхой.

ЭСТАФЕТЭДЭ БУЛТАДАА ХАБААДАЯ!

Хабарай урин дулаан үдэрнүүдэй нэгэндэ жэл бүри үнгэргэгдэдэг «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө заншалта урилдаан байгша оной майн хоёрой үдэр үнгэргэгдэхэнь. Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан энэ мүрысөөн Соведүүдэй талмай дээрэ үдэрэй 12 часһаа эхилхэ юм.

Заншалта болоһон энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын бүхы һургуулинуудай 8—10-дахи классуудта һурадаг хүбүүд, басагадай командануud хабаадалсаха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай газетын кубогта хүртэхын түлөө түрүүшынхеэ урилдаанда хабаадалсаһан Кабанскын аймагай Сэлэнгын найман жэлэй һургуулиин хүбүүд, басагадай команда онсо шалгаржа, дамжуулгын хоёр кубок абаа һэн. Мүн эдэнэр энэшье жэлэй урилдаанда хабаадалсаха болонхой, эдэ үдэрнүүдтэ хоорондоо мүрысөө үнгэргэжэ, бэеэ һорижо байһаниинь һайшаамаар.

Мүн хотын 10-дахи классуудай һурагшад түрүү һууриин түлөө хоорондоо тулалдаха болоно. Энээнһээ гадна техникум, училищи, ажалай резервын, үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда шанга тулалдаатай урилдаан үнгэргэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ институдуудай, спортын бүлгэмүүдэй мэдээжэ, хурдан солбон спортсменүүд түрүү һууриин түлөө эгээн холын зайда—нарин сэмбын фабрика хүреэд, гэдэргээ—Соведүүдэй талмай хүрэтэр хоорондоо 15 километрэй зайда урилдаха болоно. Команда бүхэндэ найман жэлэй һургуулиһаа бэшэниинь, арба арбан спортсменүүдһээ бүридэһэн байха зэргэтэй. Эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэхэ заншалта урилдаанда түрүү һуури эзэлһэн спортсмен, команда редакциин дамжуулгын кубок, грамотаар шагнагдаха юм. Хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлһэн команда диплом, грамотаар шагнагдаха байна.

Хүндэтэ спортсменүүд! Жэл бүри үнгэргэгдэдэг «Буряад үнэн» газетын ээлжээтэ—заншалта XXII урилдаанда эрхим амжалта туйлажа, хотынгоо ажалшадые баясуулха, урмашуулха байһандатнай найдаха байнабди.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ле... 35. Телефоны: редактор... 54-54, приёмная — 54-93, за... редактора — 68-08, зам. ред... тора — 62-62, ответ. секрет... — 50-52, зам. ответ. секрет... — 66-76, отделы: партийн... жизни — 60-91, сельского ... зяйства — 64-36, 63-86, проп... ганды и агитации — 56-23, пр... мышленности и строительс... — 61-35, советского строите... ства и быта — 69-58, культу... и школ — 60-21, писем и ра... селькоров — 67-81, информац... — 34-05, общественная приём... 57-63. фотолаборатори... ная — 56-62, машинное бюро — 33-61.

Н-03459. Заказ № 942.